

پاسخ تشریحی

آزمون سراسری سال ۱۴۰۱

گروه آزمایشی علوم انسانی
(خارج از کشور)

زبان و ادبیات فارسی

- ۱- پاسخ: گزینه ۲
آوری: به طور قطع، بی گمان، بی تردید / مطلق: آزاد، رهاشده / فرودست: فقیر، تنگدست / وقیعت: بدگویی، عیب جویی، سرزنش
- ۲- پاسخ: گزینه ۴
وانترقیدن: تنزل کردن / گرمرو: کوشا / سجیه: خو / متفرع: شعبه
- ۳- پاسخ: گزینه ۳
معنی درست واژگان ← عود: درختی که چوب آن خوشبو است. خور: زمین پست
- ۴- پاسخ: گزینه ۱
شادی: طرب / مذلت: خذلان / گرمای داشت: اعزاز / رشک بردن: غبطه / خوش: نغز
- ۵- پاسخ: گزینه ۲
در گزینه ۲ «صورت خشم» به اشتباه بیان شده و شکل صحیح آن «سورت خشم» می باشد. (سورت: تیزی، تندى، شدت)
- ۶- پاسخ: گزینه ۳
در گزینه ۱ مغلوب، در گزینه ۲ مذلت و در گزینه ۴ صلاح شکل صحیح واژگان می باشند.
- ۷- پاسخ: گزینه ۴
جام و خام جناس / لعل استعاره از لب / مدام: ایهام: (۱) همیشگی (۲) شراب / تکرار واج های «م»، «ا» و «ر»: واج آرایی
در گزینه های ۱ و ۲ ایهام وجود ندارد، گزینه ۳ با استعاره رد می شود.
- ۸- پاسخ: گزینه ۱
بررسی گزینه ها:
گزینه ۱: سنبله استعاره از مو، آفتاب استعاره از چهره، حیران ماندن آسمان استعاره مکنیه می باشد و ۳ استعاره را شکل می دهند. همچنین اشک چون پروین هم تشبیه است.
گزینه ۲: دست عقل استعاره، کمین عتاب تشبیه و تیغ جفا تشبیه است.
گزینه ۳: خوش آمدن باد نوروژی استعاره و باغ پیروزی تشبیه است.
گزینه ۴: سمع رضا اضافه اقترانی، گوش دل استعاره است.
- ۹- پاسخ: گزینه ۴
«تاب» در این گزینه ایهام دارد: (۱) تابش (۲) تاب و تحمل اما حس آمیزی دیده نمی شود.
در گزینه ۱ «گل و خار» تضاد و «چوب» مجاز از «درخت» است.
در گزینه ۲ مصرع دوم تمثیل است و «راه و چاه» جناس دارد.
«ز برت» در مصرع اول گزینه ۳ ایهام دارد: (۱) پیش (۲) میوه و همچنین «بر» در مصرع دوم به معنای حرف اضافه با «بر» انتهای مصرع اول جناس تام تشکیل داده اند.
- ۱۰- پاسخ: گزینه ۲
(ب) تشبیه وجود دارد و در این بیت یار / عارف بر خورشید ترجیح داده شده و بلندمرتبه تر قلمداد شده است.
(د) چشمه کوثر تلمیح به آیات قرآن و روایات پیرامون حوض کوثر دارد.
(الف) نام و نامه جناس ساخته اند.
(ج) اینکه فلک روی خویشتن را نمی نماید، استعاره است. (تو به عکس فلک رو بنما یعنی فلک رو نمی نمایند).
- ۱۱- پاسخ: گزینه ۳
انواع صفت مفعولی: (۱) ساختار صفت مفعولی عربی (مطرود) (۲) بن ماضی + ه (شکسته) (۳) سایر (گرفتار) «سوخته» و «حسرت اندوخته» دو صفت مفعولی گزینه ۳ هستند.
در گزینه ۱ «خانه پرداخته» و در گزینه ۲ «سپرانداخته» صفت مفعولی هستند.
گزینه ۴ صفت مفعولی ندارد.
- ۱۲- پاسخ: گزینه ۱
۴ ترکیب اضافی: خم گیسو / گیسوی تو / یاد من (جهش ضمیر) / خیالم
۳ ترکیب وصفی: هر شب / همه شب / خواب پریشان
صفت فاعلی: پریشان
صفت فاعلی ساختارهای متنوعی دارد: چند نوع از ساختارهای آن:
(۱) صفت فاعلی عربی (کاتب)
(۲) بن مضارع + ا (بینا)
(۳) بن مضارع + ان (تابان) و ...

۱۳- پاسخ: گزینه ۴

جوشن (مفعول) تیرباران قضا (مضاف‌الیه) را جز رضا (مسند) مکن (فعل)، «من» در «عیب من» مضاف‌الیه، «سیمین تن» در «یار سیمین تن» صفت و «دامن» در «از دامن» متمم می‌باشد.

۱۴- پاسخ: گزینه ۳

قیدها:

الف) زیرمیخ

ب) در زمان

ج) روزکی چند

د) فارغ، خواجه‌وش

۱۵- پاسخ: گزینه ۲

در گزینه ۳ نقش تبعی وجود ندارد.

گزینه ۱: صفت فاعلی: روا/ صفت مبهم: فلان/ صفت نسبی: مصری

گزینه ۳: «می‌دارد» مضارع اخباری و «شنیده‌ام» ماضی نقلی است.

«پادشاهی» در نقش متمم (به پادشاهی) و «درازدستی» مفعول است.

۱۶- پاسخ: گزینه ۱

صورت سؤال به این نکته اشاره دارد که همه مخلوقات یاد خدا می‌کنند، این مفهوم در گزینه ۱ نیز مشهود است.

۱۷- پاسخ: گزینه ۳

در گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ از بدی و در مذمت آز و طمع بیت‌هایی آورده شده. این در حالی است که مفهوم گزینه ۳ تمجید اراده است.

۱۸- پاسخ: گزینه ۴

مفهوم صورت سؤال و گزینه‌های ۱، ۲ و ۳، این است که صبر و تحمل دواي دردهاست و درمان محسوب می‌شود. اما در گزینه ۴ صبر به معنای تاب‌آوری نیست و معنای نوعی دارو به نام «صبر» است.

۱۹- پاسخ: گزینه ۲

موارد «ب» و «د» هردو به مفهوم مشابه نیک بودن راستی و راستگویی اشاره می‌کند و اینکه عاقبت با راستی و درستی روشن است. «الف» به نتیجه عمل اشاره دارد، «ج» به هدفمندی و «ه» به آزادگی اشاره می‌کند.

۲۰- پاسخ: گزینه ۲

مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه ۲ توصیه به بخشندگی است.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: تقدّم باطن بر ظاهر

گزینه ۳: جبران عمل

گزینه ۴: تکیه کردن بر اراده خود

۲۱- پاسخ: گزینه ۱

مفهوم صورت سؤال قناعت است، مقابل آن حرص و آزمندی است که در گزینه ۱ این مفهوم آمده است.

۲۲- پاسخ: گزینه ۱

توجه محض و محو زیبایی خود بودن مفهومی است که در سؤال و گزینه ۱ مورد اشاره قرار گرفته است.

۲۳- پاسخ: گزینه ۴

سؤال مفهوم کم بودن فرصت و از دست دادن فرصت‌ها را دربردارد. مفهومی که دقیقاً در گزینه ۴ به آن اشاره شده است.

۲۴- پاسخ: گزینه ۲

در «ب» و «د» به مفهوم بالا رفتن ارزش و جایگاه اشاره شده است. (ذره‌ای که تا خورشید بالا می‌رود).

«الف» به والا مرتبه بودن خورشید اشاره دارد.

مفهوم «ج» خود را نزدیک کردن به وادی والا مرتبه‌گان است.

۲۵- پاسخ: گزینه ۲

صورت سؤال می‌گوید جان را فدا کردن در راه عشق کار عجیبی نیست. این سخن در گزینه ۲ هم تکرار شده است.

در گزینه‌های ۱ و ۴ به اخلاق و ادب اهمیت داده شده است.

سازمان سنجش پاسخ را گزینه ۳ گرفته که به هیچ‌وجه مفهوم فدا کردن جان در آن دیده نمی‌شود.

زبان عربی

۲۶- پاسخ: گزینه ۳

تَعَالَوْا: بیایید (رد گزینه‌های ۱ و ۲) // بَيْنَا وَ بَيْنَكُمْ: بین ما و شما (رد گزینه‌های ۱ و ۴) // أَلَا (أَنْ + لَا) نَعْبُدُ إِلَّا اللَّهَ: که جز خدا را نپرستیم، فقط خدا را پرستیم (رد گزینه‌های ۱ و ۴) // شَيْئاً: چیزی (رد گزینه‌های ۱ و ۲)

۲۷- پاسخ: گزینه ۴

تُجَالِسُ: هم‌نشینی کنی؛ فعل شرط (رد سایر گزینه‌ها) // يَعْمَلُ بِالْعَدْلِ دائماً: همیشه به عدالت عمل می‌کند (رد گزینه‌های ۱ و ۳) // لَا حِيلَةَ: هیچ چاره‌ای نیست (رد گزینه‌های ۱ و ۲)

۲۸- پاسخ: گزینه ۱

أَنْتَ تُعْطِينَا: تو به ما می‌بخشی (رد سایر گزینه‌ها) // الضَّيَاءُ: نور (رد گزینه‌های ۳ و ۴) // كَشَمْسٍ: مانند خورشیدی، چون خورشیدی (رد گزینه‌های ۲ و ۳) // جَذَوْتُهَا مُسْتَعْرَةً: اخگر آن فروزان است، شعله‌هایش فروزان است؛ مبتدا + ضمیر + خبر (رد گزینه‌های ۲ و ۳) // تَنَمَّوْا: می‌روید، رشد می‌کند (رد گزینه‌های ۲ و ۴) // تُزَيِّنُنَا: ما را زینت می‌دهد (رد گزینه‌های ۳ و ۴) // «و هي تُزَيِّنُنَا» جمله حالیه نیست (رد گزینه‌های ۲ و ۳)

۲۹- پاسخ: گزینه ۳

يُعَيِّنُ: تعیین می‌کند، مشخص می‌کند (رد گزینه ۲) // قَائِمَةٌ: لیستی، فهرستی (رد گزینه‌های ۱ و ۴) // الْمُئْتَى: آرزوها؛ جمع است (رد گزینه ۲) // يَسْتَطِيعُ أَنْ يَقُومَ بِهَا: می‌تواند آن‌ها را انجام دهد (رد گزینه ۱) // يَقَرَّرُ: تصمیم می‌گیرد (رد گزینه ۴) // أَنْ لَا يُضَيِّعَ: تباہ نکند، هدر ندهد، تلف نکند (رد سایر گزینه‌ها)

۳۰- پاسخ: گزینه ۲

بِنَظَرَةٍ وَاحِدَةٍ: با یک نگاه، با نگاهی واحد (رد گزینه‌های ۱ و ۳) // نُدْرِكُ: درک می‌کنیم، می‌فهمیم (رد سایر گزینه‌ها) // الْمُئْتَى: آرزوها؛ جمع است (رد گزینه ۴) // لَمْ تَتَحَقَّقْ: محقق نشده، برآورده نشده (رد گزینه‌های ۱ و ۳) // تُصَنِّعُ: ساخته می‌شود (رد گزینه‌های ۳ و ۴) // الْمُعْجَزَاتُ: معجزه‌ها؛ جمع است (رد گزینه‌های ۳ و ۴) // يَارَادَتُهُمُ الْقُوَّةُ: با اراده قوی آن‌ها، با اراده محکم آن‌ها (رد گزینه‌های ۳ و ۴) // إِيَّاهَا: فقط (رد گزینه ۱)

۳۱- پاسخ: گزینه ۴

نُمُودَجْ: نمونه (رد گزینه‌های ۱ و ۲) // طُولُ عُمْرِهَا: در طول عمرش (رد گزینه‌های ۱ و ۲) // لِبْنَاءٍ: برای ساختن (رد گزینه‌های ۱ و ۳) // جَسَرٍ: پلی؛ نکره است (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

۳۲- پاسخ: گزینه ۲

التَّعْلِيمُ الصَّحِيحُ هُوَ الَّذِي: آموزش صحیح آن است که (رد گزینه‌های ۱ و ۳) // يُعَلِّمُ الْإِنْسَانَ: به انسان می‌آموزد، به انسان یاد می‌دهد (رد سایر گزینه‌ها) // «يُفَكِّرُ» و «يُغَيِّرُ» فعل هستند و ترجمه آن‌ها به صورت مصدر، صحیح نیست (رد گزینه‌های ۳ و ۴) // كَيْفَ: چگونه، چطور (رد گزینه ۳) // يُوَاجِهُ: روبرو شود، مواجه شود (رد گزینه ۳)

۳۳- پاسخ: گزینه ۱

ترجمه صحیح سایر گزینه‌ها:

(۲) در حالی که آن، راهی است که قطعاً آن را بعد از فکر کردن و دقت انتخاب کرده‌ای و حتماً به آن ایمان داری،

(۳) پس هرگز در آن (راه) تردید نکن، هرچند تنها بودی و در آن با تلاش ادامه بده،

(۴) گاهی تنهایی، بهتر از زندگی برای رضایت دیگران است!

۳۴- پاسخ: گزینه ۲

عَنْ سَيِّئَاتِ الْآخَرِينَ: از بدی‌های دیگران / أَنْ يُغْفَرَ: که آمرزیده شود

ترجمه صحیح عبارت: «بدی‌های دیگران را ببخشید همان‌گونه که دوست می‌دارید برای شما (بدی‌های شما) آمرزیده شود!»

۳۵- پاسخ: گزینه ۱

از آنچه: مِمَّا (رد گزینه ۳) // می‌خورید: لَا تَأْكُلُونَ (رد گزینه ۲) // مخورانید: لَا تَطْعَمُوا (رد سایر گزینه‌ها)

■ ■ ترجمه متن:

«همانا شکست بسیاری از دانش‌آموزان به نبود توانایی دانش‌آموز برای آموختن ماده [درسی] است که آن را می‌خواند! پس می‌توانیم دلایل این مشکل را در کلمه «أَمْ» جمع کنیم! همزه از ابتدای فعل «أَكْرَهَ» ناپسند می‌دارم» گرفته شده است! همانا بسیاری از دانش‌آموزان به ماده درسی مشخصی نمی‌پردازند، زیرا به آن علاقه ندارند! و «لَمْ» به «لا ترتبط بی: به من مربوط نیست»، «لَا أَحَبُّ: دوست ندارم» و... اشاره دارد و «مِمَّ» به کلمه «مستحیل: محال» [اشاره دارد] که معنا می‌شود به این که دانش‌آموز در ماده [درسی] چیز سختی را می‌یابد که درکش نمی‌کند! و اما راه حل این قضیه قطعاً به دست خود انسان است! پس او باید گفت وگویی را آغاز کند: به طور مثال فایده درس زبان عربی چیست؟! ... سپس تلاش کند که جواب را بیابد: به وسیله آن، فرهنگ جامعه دینی خود را که در قرآن کریم و روایت‌ها جلوه‌گر شده است، می‌شناسم و در همین زمان می‌توانم با فرهنگ ایرانی خود آشنا شوم؛ زیرا زبان فارسی با زبان عربی درهم آمیخته است! علاوه بر آن، این ماده [درسی] می‌تواند چشمانمان را به سمت موضوعات غیرفرهنگی نیز بگشاید؛ زیرا زبان عربی، زبانی زنده است... پس این چنین از شدت کار می‌کاهیم!»

۳۶- پاسخ: گزینه ۴

ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) نقش دانش‌آموز در حل کردن مشکلات درسی‌اش!
 (۲) ارتباط بین زبان و فرهنگ!
 (۳) بیان روش پیشرفت دانش‌آموزان در درس خواندنشان!
 (۴) علت‌ها و دلایل سختی درس‌ها!

۳۷- پاسخ: گزینه ۳

ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) دانش را بجوی و تنبلی نکن، پس چه دور است خوبی از افراد تنبل!
 (۲) ای شکایت‌کننده، تو را چه می‌شود، زیبا باش تا هستی را زیبا ببینی!
 (۳) همانا خداوند، گروهی را تغییر می‌دهد تا این‌که خودشان را تغییر دهند.
 (۴) و کسانی که در (راه) ما مبارزه کردند، قطعاً آن‌ها را به راه‌هایمان هدایت می‌کنیم.

۳۸- پاسخ: گزینه ۱

ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) ادیبان قدیمی ما، زبان عربی را به خوبی می‌شناختند!
 (۲) زبان عربی فقط زبانی فرهنگی است و تجاری نمی‌باشد!
 (۳) سخن گفتن به زبان فارسی فقط با فهمیدن زبان عربی ممکن است!
 (۴) یادگیری ادبیات فارسی و درک آن نیاز به آموختن زبان عربی ندارد!

۳۹- پاسخ: گزینه ۴

ترجمه صورت سؤال: «کاهش دادن سختی قضیه‌ها به ... است!»

ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) فهم و تمرین (۲) آموختن آن‌ها (۳) آسان کردن آن‌ها (۴) پرسش و پاسخ

۴۰- پاسخ: گزینه ۲

«یکرهون» از باب «إفعال» نیست و ثلاثی مجرد می‌باشد و حروف اصلی آن (ک ر ه) است.

۴۱- پاسخ: گزینه ۳

«نقلل» مزید ثلاثی از باب «تفعیل» است نه «تفعّل».

۴۲- پاسخ: گزینه ۲

«الدارسین» مجرور به حرف جرّ بوده و علامت جرّ آن «یاء» است.

۴۳- پاسخ: گزینه ۴

«أَلْبَلَدَان» جمع «الْبَلَد» به صورت «الْبُلْدَان» صحیح است.

۴۴- پاسخ: گزینه ۳

بررسی و ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) فریبکاری: آنچه مخالف راستی است! ✓
 (۲) سکوت: قوی‌ترین سخن مقابل جاهل است! ✓
 (۳) لال: کسی که نمی‌تواند صداها را بشنود! * (توضیح: صَمَاء: ناشنوا) است
 (۴) دانش: بهترین دارو برای بیماری پیروان خرافه است! ✓

۴۵- پاسخ: گزینه ۴

ترجمه عبارت صورت سؤال: «برترین اخلاق مردان، نیکی کردن است!» این مفهوم تنها در گزینه ۴ دیده می‌شود.

ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) اگر تندخو بودی، بی‌گمان مردم از اطرافت پراکنده می‌شدند!
 (۲) برتری تنها برای عقل سالم است و انسان فاضل گویی از طلا آفریده شده است!

۴۶- پاسخ: گزینه ۱

سؤال به دنبال گزینه‌ای است که در آن، فعلی حرف زائد نداشته باشد، یعنی ثلاثی مجرد باشد. «تُرْفَع» در گزینه ۱، فعل مجردی است که مجهول شده است. «یُسَخَط»، «تُثَمَر» و «یُرْسَد» در باقی گزینه‌ها، ثلاثی مزید از باب «إفعال» می‌باشند.

۴۷- پاسخ: گزینه ۲

اسم مبالغه بر وزن‌های «فَعَال» و «فَعَالَة» می‌آید. بنابراین «نَقَّار»، «الْخَلَّابَة» و «الرَّزَّاق» اسامی مبالغه هستند. دقت کنید که برای تشخیص اسم مبالغه، باید مفرد کلمات را بررسی کنیم. «عَمَال» در گزینه ۲ جمع مکسر «عَمِل» بوده و اسم مبالغه نیست.

۴۸- پاسخ: گزینه ۱

در گزینه ۱ «الْأَهْلِيْنَ» اسم «إِنَّ» و منصوب است که علامت نصب آن «ياء» است. در باقی گزینه‌ها «المساکین»، «فساتین» و «الدَّالِّفین» جمع‌های مکسری هستند که اگرچه منصوب‌اند، اما علامت نصب آن‌ها «ـَ» می‌باشد.

۴۹- پاسخ: گزینه ۴

هنگام مجهول کردن جمله، فاعل حذف شده و مفعول، نقش نایب فاعل را می‌گیرد که مرفوع است. بنابراین «السَّائِحُونَ» درست می‌باشد.

۵۰- پاسخ: گزینه ۳

برای تشخیص منادا در جمله، زمانی که حرف ندا نیامده باشد، به افعال و ضمایر مخاطب نیاز داریم که در گزینه ۳ فعل و ضمیر مخاطبی وجود ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «أرشد» فعل امر/ ضمیر مخاطب «ک» (۲) «کنت» فعل مخاطب (۴) ضمیر مخاطب «ک»

دین و زندگی

۵۱- پاسخ: گزینه ۳

سرمایه درونی سرزنشگر همان نفس لوآمه یا وجدان اخلاقی است. در متن سؤال، سبب و عامل این سرمایه را خواسته است که سرمایه «گرایش به نیکی و بیزاری از بدی» می‌باشد.

این سرمایه در آیه شریفه «وَنَفْسٍ وَ مَسْوَأَهَا فَالْهَمَهَا فُجُورَهَا وَ تَقْوَاهَا، سَوَّغَتْ لَهَا نَفْسٌ وَ أَنْ كَمَا سَمَانُهَا بَخْشِشِ أَنْ كَاهُ بَدَكَارَى وَ تَقْوَاهُ» الهام کرد. آمده است.

۵۲- پاسخ: گزینه ۱

در این بیت منظور از «بلند»، روح انسان یعنی حقیقت وجود اوست و منظور از «پست»، جسم انسان است. مفهوم بیت این است که انسان موجودی دو بعدی است. بعد جسمانی که محدود و نیازمند است و دچار تجزیه و تحلیل و فرسایش شده و از بین می‌رود. بعد روحانی اما فناپذیر است و هیچ محدودیتی ندارد و دچار تجزیه و تحلیل هم نمی‌شود. دقت کنید که اخلاق انسان فقط مربوط به بعد روحانی اوست و ربطی به بعد جسمانی ندارد. از طرفی «نفس لوآمه» خوب است و تسلیم این نفس شدن امری صحیح است، نه نادرست!

۵۳- پاسخ: گزینه ۲

کار صعب در این بیت که توسط پیامبران به آگاهی مردم رسیده است، بیانگر «وقوع معاد» است. این مطلب در آیه شریفه «لَيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، قَطْعًا شَمَا رَا در روز قیامت جمع می‌کند.» به صراحت قابل مشاهده است.

۵۴- پاسخ: گزینه ۳

دنیا و برزخ، عوالم فانی و تمام‌شدنی هستند و تنها عالم باقی، قیامت است. حیات ابدی انسان از پایان برزخ که هم‌زمان با پایان دنیاست شروع می‌شود که همان شروع قیامت است. آیه شریفه «يَتَّبِعُوا الْإِنْسَانَ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَ آخَرَ: در آن روز به انسان خبر داده می‌شود به آنچه پیش (از مرگ) فرستاده و آنچه پس (از مرگ) فرستاده است.» بیانگر با خبر شدن انسان از همه کارهای خود در دنیا و آثار اخروی آن‌ها در قیامت است.

۵۵- پاسخ: گزینه ۱

در سورة مائده آیه ۱۱۹ می‌خوانیم: «امروز روزی است که راستی راستگويان به آن‌ها سود بخشد، برای آن‌ها باغ‌هایی از بهشت است.» دقت کنید که آیه مشابه که بیانگر «گرامی داشته شدن در باغ‌های بهشتی» است را با این آیه اشتباه نگیرید.

در سورة معارج آیه ۳۲ تا ۳۵ می‌خوانیم: «و آن‌ها که امانت‌ها و عهد خود را رعایت می‌کنند و آن‌ها که به راستی ادای شهادت کنند و آن‌ها که بر نماز مواظبت دارند، آنان در باغ‌های بهشتی گرامی داشته می‌شوند.»

۵۶- پاسخ: گزینه ۳

امام سجاد (ع): «بارالها! خوب می‌دانم هر کس لذت دوستی‌ات را چشیده باشد، غیر تو را اختیار نکند و آن کس با تو انس گیرد، لحظه‌ای از تو روی گردان نشود. بارالها! ای آرمان دل مشتاقان و ای نهایت آرزوی عاشقان، دوست‌داشتنت را از خودت خواهانم!»

۵۷- پاسخ: گزینه ۲

امام صادق (ع): «فرزندی که از روی خشم به پدر و مادر خود نگاه کند - هر چند والدین در حق او کوتاهی و ظلم کرده باشند، نمازش از سوی خدا پذیرفته نیست.»

پیامبر اکرم (ص): «هر کس غیبت مسلمانی را کند تا چهل روز نماز و روزه‌اش قبول نمی‌شود؛ مگر اینکه فرد غیبت شده او را ببخشد.» دقت کنید که صحیح نبودن نماز با قبول نشدن آن متفاوت است. نماز چنین کسی اگر به‌طور درست خوانده شود، صحیح است، اما قبول نیست. یعنی پذیرفته نشده و اثری در دنیا و آخرت او ندارد. در چنین حالتی فرد مکلف به خواندن نماز صحیح است، نه اینکه چون نمازش قبول نمی‌شود، پس دیگر نمازی نخواند. چه بسا با رضایت پدر و مادر، نمازهایی که قبول نبوده همگی قبول و اثرگذار شود.

۵۸- پاسخ: گزینه ۱

عفاف حالتی در انسان است که به وسیله آن خود را در برابر تندروری ها و کندروی ها کنترل می کند تا بتواند در مسیر اعتدال و میانه روی پیش رود و از آن خارج نشود.

تبرج، تندروری و افراط در آراستگی و خودنمایی است که نتیجه آن غفلت انسان از هدف اصلی زندگی و مشغول شدن به کارهایی است که عاقبت آن دور شدن از خداوند است.

۵۹- پاسخ: گزینه ۴

چگونگی و نوع پوشش، تا حدود زیادی تابع آداب و رسوم ملت ها و اقوام است. وظیفه پوشش مانند هر عمل دیگری هرچه کامل تر و دقیق تر انجام شود، نزد خدا با ارزش تر است و آثار و ثمرات فردی و اجتماعی آن افزوده تر است و فرد را به رشد و کمال معنوی بالاتری می رساند. دقت کنید که «تنوع ارزش ها» نادرست است، چرا که ارزش ها یکسان است، اما شیوه و شکل انجام آن ها تابع آداب و رسوم اقوام است.

۶۰- پاسخ: گزینه ۱

دلیل اینکه انسان ها نمی توانند هیچ بهانه و دستاویزی داشته باشند، حضور و ارسال پیامبران میان ایشان است. این مفهوم از دقت در آیه شریفه ﴿رُسُلًا مَّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِّئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ...﴾ رسولانی (را فرستاد که) بشارت دهنده و اندازکننده باشند، تا بعد از آمدن پیامبران، برای مردم در مقابل خداوند، دستاویز و دلیلی نباشد» برداشت می شود. عبارت ﴿إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ﴾ در صورت سؤال هیچ اهمیتی در پاسخ گویی نداشته و تنها برای اتلاف وقت و معرفی زبان کاران است که ندانستن آن هم هیچ خللی در پاسخ گویی به تست ایجاد نمی کرد.

۶۱- پاسخ: گزینه ۳

حدیث شریف «إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ التَّقْلِينَ كِتَابَ اللَّهِ وَعِتْرَتِي أَهْلَ بَيْتِي مَا أَنْ تَمْسَكْتُمْ بِهِمَا لَنْ تَضِلُّوا أَبَدًا وَأَنْهُمَا لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَى الْحَوْضِ» من در میان شما دو چیز گران به جا می گذارم کتاب خدا و عترتم، اهل بیت را اگر به این دو تمسک جویند، هرگز گمراه نمی شوید و این دو هیچ گاه از هم جدا نمی شوند تا این که کنار حوض کوثر بر من وارد شوند.» بیانگر این حقیقت است که پس از پیامبر ﷺ، مردم به وسیله دو ثقل یعنی قرآن و اهل بیت هدایت می شوند، پس نیازی به آمدن پیامبر جدید نیست.

۶۲- پاسخ: گزینه ۴

آیه شریفه ﴿اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ﴾ خدا بهتر می داند رسالتش را کجا قرار دهد». بیانگر این حقیقت است که خداوند بهتر از هر کسی افراد دارای مقام عصمت را تشخیص می دهد.

از طرفی آیه تطهیر نیز بیانگر عصمت اهل بیت ﷺ است. «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا» همانا خدا اراده کرده که از شما اهل بیت پلیدی و ناپاکی را دور گرداند و شما را کاملاً پاک و طاهر قرار دهد.»

در گزینه ۱، عبارت «عصمک» ربطی به مقام عصمت نداشته و بیانگر این حقیقت است که خداوند در واقعه غدیر پیامبر ﷺ و حضرت علی ﷺ را از شر و گزند مردمان حفظ می کند.

در گزینه ۲، در مورد آیه ولایت سخن به میان آمده که در مورد شخص حضرت علی ﷺ است.

در گزینه ۳ نیز آیه مربوط به مقام «دریافت و ابلاغ وحی» و «مرجعیت دینی» پیامبر ﷺ آمده است.

۶۳- پاسخ: گزینه ۲

آیه شریفه ﴿رَجَعْنَا شِمَا لَكُمْ أَوْ سَخَتْ وَدُشْوَارَ اسْت.﴾ بیانگر ویژگی «سخت کوشی و دلسوزی پیامبر ﷺ است. همچنین آیه شریفه ﴿لَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسَكَ أَلَّا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ﴾ از اینکه برخی ایمان نمی آورند، شاید که جانت را از شدت اندوه از دست بدهی. نیز بیانگر همین ویژگی پیامبر ﷺ است.

۶۴- پاسخ: گزینه ۴

یکی از داستان های مربوط به انتصاب حضرت علی ﷺ به عنوان جانشین پیامبر ﷺ، نزول آیه ولایت است. آیه شریفه ﴿إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ﴾ همانا ولی شما خداوند و رسول اوست و مؤمنانی که نماز را بر پا می دارند و در حال رکوع، زکات می دهند.» در مورد همین رویداد است.

۶۵- پاسخ: گزینه ۴

یکی از وظایف منتظران، پیروی از فرمان های امام عصر ﷺ است. منتظر حقیقی تلاش می کند که در عصر غیبت، پیرو امام خود باشد و از ایشان تبعیت کند. برخی نمونه های پیروی از امام زمان ﷺ عبارتند از: مراجعه به عالمان دین، عمل به احکام فردی و اجتماعی دین، مقابله با طاغوت و تشکیل حکومت اسلامی در عصر غیبت و برکنار کردن حاکمان ستمگر ...

آیه شریفه ﴿إِنَّمَا تَرَى إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أَنزَلَ إِلَيْكَ وَمَا أَنزَلَ مِنْ قَبْلِكَ يَرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَيَّ لَطَاغُوتٍ وَقَدْ آمَرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا﴾ آیا ندیده ای کسانی که گمان می برند به آنچه بر تو نازل شده و به آنچه پیش از تو نازل شده ایمان دارند، اما می خواهند داورى به نزد طاغوت برند، حال آنکه به آنان دستور داده شده که به آن کفر بورزند و شیطان می خواهد آنان را به گمراهی دور و درازی بکشاند.» بیانگر مقابله با طاغوت به عنوان یکی از مصادیق پیروی از امام عصر ﷺ است.

۶۶- پاسخ: گزینه ۳

یکی از مشکلات اساسی پس از رحلت پیامبر ﷺ، تحریف در معارف اسلامی و جعل احادیث بود. سوءاستفاده برخی از عالمان وابسته به بنی‌امیه و بنی‌عباس و گروهی از علمای اهل کتاب (یهودی و مسیحی) مانند کعب‌الاحبار از موقعیت و شرایط برکناری امام معصوم علیه‌السلام و تفسیر و تعلیم آیات قرآن و معارف اسلامی باعث شد که ایشان مطابق با افکار خود و موافق با منافع قدرتمندان به تحریف در معارف دینی و جعل احادیث بپردازند. آن‌ها داستان‌های خرافی دربارهٔ پیامبران در مساجد نقل می‌کردند که نتیجهٔ آن نیز ورود این مطالب به کتاب‌های تاریخی و تفسیری و گمراهی بسیاری از مسلمانان بود.

۶۷- پاسخ: گزینه ۲

آیه شریفه (لِّلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَ زِيَادَةٌ وَلَا يَرْهَقُ وُجُوهَهُمْ قَتَرٌ وَلَا ذِلَّةٌ: برای کسانی که نیکوکاری پیشه کردند، پاداشی نیک و چیزی افزون‌تر است و بر چهرهٔ آنان غبار خواری و ذلت نمی‌نشیند) بیانگر پاداش مضاعف و چندبرابری به نیکوکاران است. (الحُسْنَىٰ وَ زِيَادَةٌ...) این مفهوم در آیه شریفه (مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يَجْزِي إِلَّا مِثْلُهَا وَ هُمْ لَا يَظْلَمُونَ، کسی که کار نیکی بیاورد ده برابر آن (پاداش) می‌گیرد و کسی که کار بدی بیاورد، جز به اندازهٔ آن کیفر نمی‌شود و بر آنان ستم نمی‌شود). نیز آمده است که مطابق با آن در برابر هر نیکی، ده برابر پاداش داده می‌شود.

۶۸- پاسخ: گزینه ۱

توحید در مالکیت نتیجه و معلول پذیرش خداوند به‌عنوان تنها خالق و مبدأ جهان هستی است. پس توحید در خالقیت، زمینهٔ پذیرش توحید در مالکیت است. آیه شریفه (اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ: خداوند، آفرینندهٔ هر چیزی است). بیانگر توحید در خالقیت و زمینهٔ توحید در مالکیت است.

۶۹- پاسخ: گزینه ۴

در آیه ۱۱ سوره حج می‌خوانیم: (وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَىٰ حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انْقَلَبَ عَلَىٰ وَجْهِهِ خَسِرَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةَ ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ: از مردم کسی هست که خدا را بر یک جانب و کنارای [تنها به زبان و هنگام وسعت و آسودگی] عبادت و بندگی می‌کند، پس اگر خیری به او رسد، دلش به آن آرام می‌گیرد و اگر بلائی به او رسد، از خدا رویگردان می‌شود. او در دنیا و آخرت، اهر دو، زیان می‌بیند. این همان زیان آشکار است).

۷۰- پاسخ: گزینه ۳

یکی از ثمرات اخلاص، نفوذناپذیری در برابر وسوسه‌های شیطان است که بهترین الگو در این زمینه، حضرت یوسف علیه‌السلام می‌باشد. عبارت (وَلَقَدْ رَاوَدْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ فَاسْتَعْصَمَ: من او را به خویشستن دعوت کردم؛ و او خودداری کرد) بیانگر پاک ماندن یوسف علیه‌السلام در برابر وسوسهٔ شیطانی زلیخا است. دقت کنید که عبارت (قَالَتْ قَدْ لَبِئْتَ لِي لَمْ تَنَّبِئْنِي فِيهِ: این همان کسی است که بخاطر (عشق) او مرا سرزنش کردید!) بیان زلیخا خطاب به زنانی است که او را در عشق‌ورزی به یوسف شمامت و سرزنش می‌کردند و ربطی به ثمرهٔ اخلاص یعنی نفوذناپذیری در برابر وسوسهٔ شیطان ندارد. یکی از راه‌های تقویت اخلاص نیز، راز و نیاز با خداوند و کمک خواستن از اوست که در این میان، روزه به‌عنوان عامل سنجش اخلاص مطرح شده است. آیه شریفه (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ: ای کسانی که ایمان آورده‌اید، روزه بر شما مقرر شده است، همان‌گونه که بر کسانی که پیش از شما بودند، مقرر شده بود. باشد که تقوا پیشه کنید). بیانگر وجوب روزه و ثمرهٔ آن یعنی تقوای الهی دارد.

۷۱- پاسخ: گزینه ۲

■ نمونه‌هایی از سنت سبقت رحمت بر غضب: آموزش گناهان با توبه، آموزش برخی گناهان با انجام کار نیک، حفظ آبروی بندگان گناهکار، پذیرش عبادت اندک و رضایت سریع از کسی که طلب آموزش کرده است.

■ نمونه‌هایی از سنت توفیق الهی (امداد خاص): آسان‌تر به مقصد رسیدن فرد اهل سعی و تلاش، مخصوص افرادی که با نیت پاک، قدم در راه حق می‌گذارند، نصرت و هدایت الهی به‌دنبال تلاش و مجاهدت افراد، رشد و تعالی شخص مؤمن، داشتن روحیهٔ حق‌پذیری!

■ نمونه‌هایی از سنت امتحان و ابتلا: قرار دادن فرد در شرایط و موقعیتی که صفات درونی خود را بروز دهد و درستی یا نادرستی آنچه را که ادعا کرده مشخص سازد، عام‌ترین و فراگیرترین قانون خداوند، عامل ساخته‌شدن و شناخته‌شدن هویت و شخصیت انسان‌ها!، موفقیت در هر مرحله‌ای از امتحان الهی سبب ورود فرد به مرحله‌ای برتر و روبه‌رو شدن با امتحان‌های جدیدتر.

۷۲- پاسخ: گزینه ۴

در سوره روم آیه ۱۰ می‌خوانیم: (ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ أَصَابُوا السُّوءَ أَنْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَكَانُوا بِهَا يَسْتَهْزِئُونَ: سپس سرنوشت آنان که مرتکب گناه شدند، چنین شد که نشانه‌های الهی را تکذیب کردند و آن نشانه‌ها را به باد تمسخر گرفتند). این آیه بیانگر این حقیقت است که حتی افرادی که به خداوند ایمان دارند از لحاظ درجات ایمان متفاوت‌اند. افرادی که ایمانشان ضعیف است، وقتی آلوده به گناه شوند، به‌تدریج به آن عادت کرده و کم‌کم به‌جایی می‌رسند که همان ایمان ضعیف را نیز از دست داده و اهل تکذیب آیات الهی می‌شوند.

۷۳- پاسخ: گزینه ۲

آیه صورت تست هیچ ربطی به پاسخ ندارد. شما باید مراحل تکمیلی توبه را حفظ باشید و ترتیب آن‌ها را هم رعایت کنید.

(۱) تلاش برای دور شدن از گناه (۲) جبران حقوق الهی و حقوق مردم.

۷۴- پاسخ: گزینه ۱

مسئولین باید اقتصاد کشور را به گونه‌ای مدیریت کنند که سه هدف زیر محقق شود: اول: استقلال اقتصادی و عدم سلطه و نفوذ بیگانگان! دوم: پیشروی به سوی عدالت و قسط و کاهش فاصله طبقاتی! سوم: حرکت به سوی آبادانی و عمران در عین دوری از دنیازدگی و تجمل‌گرایی.

۷۵- پاسخ: گزینه ۴

یکی از انواع عدالت در جامعه، عدالت اقتصادی است. قرآن کریم در این باره می‌فرماید: ﴿رَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالْإِيمَانِ فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ الْإِيمَانَ وَلَا يَخُصُّ عَلَى طَعَامِ الْمُسْكِينِ: آیا دیدی کسی را که روز قیامت را تکذیب می‌کند، پس او همان کسی است که یتیم را با اهانیت (از خود) می‌راند و (مردم را) بر غذا دادن به بینوا تشویق نمی‌کند.﴾

بررسی آیه سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: بیانگر ملاک در ارتباط با اقوام و ملت‌ها بر مبنای حق و باطل است.

گزینه ۲: نیز بیانگر ضرورت اطاعت از خداوند و پذیرش ولایت او در برابر طاغوت‌هاست.

گزینه ۳: نیز بیانگر سنت سبقت رحمت بر غضب الهی است.

زبان انگلیسی

۷۶- پاسخ: گزینه ۴

ما این پنجشنبه برای کوهنوردی و پیاده‌روی به دربند می‌رویم. آیا تو با ما می‌آیی؟

توضیح: بعد از to فعل به صورت ساده به کار می‌رود. پس گزینه ۲ به علت وجود walking نادرست است. بعد از حرف اضافه (در این جا for و by) نیز اسم مصدر (ing + فعل) به کار می‌رود، در نتیجه گزینه ۱ نیز به علت وجود climb نادرست است. گزینه ۳ نیز در این جمله بی‌معنی است. بنابراین گزینه ۴ را انتخاب می‌کنیم.

۷۷- پاسخ: گزینه ۱

و بلیام در حال رانندگی کردن به خانه بود که خواهر کوچکش با خبر بدی تماس گرفت، والدین‌شان با اتومبیل تصادف کرده بودند. توضیح: در زمان گذشته عمل «تصادف کردن» قبل از عمل «تماس گرفتن» اتفاق افتاده است، پس باید به زمان ماضی بعید بیان شود.

۷۸- پاسخ: گزینه ۲

شما قرار نیست برای دیدن مامان‌مان با ما به سفر جاده‌ای به همدان بیایید، این طور نیست؟ توضیح: این جمله منفی است، پس گزینه مورد نظر باید مثبت باشد، در نتیجه گزینه‌های ۱ و ۴ حذف می‌شوند. از طرفی فاعل جمله you است و باید در پاسخ نیز از you استفاده کنیم، بنابراین گزینه ۲ پاسخ درست است.

۷۹- پاسخ: گزینه ۲

این قابل قبول نیست که همه نویسندگانی که این هفته پست گذاشتند برای نوشتن دیدگاه مثبت، دستمزد گرفتند. توضیح: در این جمله برای توصیف writers به ضمیر موصولی نیاز داریم، پس گزینه‌های ۱ و ۳ نادرست هستند. گزینه ۴ نیز نادرست است زیرا they اضافه است.

۸۰- پاسخ: گزینه ۴

وقتی زبانی می‌میرد، فرهنگ و دانش نیز با آن ناپدید می‌شود.

(۱) اجتناب کردن، پرهیز کردن (۲) گردآوری کردن (۳) به خطر انداختن (۴) ناپدید شدن

۸۱- پاسخ: گزینه ۲

رانندگی از فروشگاه به فروشگاه دیگر ممکن است پول بیشتری را نسبت به (آنچه) در نهایت پس‌انداز می‌کنید برای بنزین مصرف کند، اما وقتی به دنبال کفش به صورت آنلاین هستید، چنین مشکلی ندارید.

(۱) بیرون دادن، ساطع کردن (۲) تا آخر مصرف کردن (۳) جایگزین کردن (۴) موج‌سواری کردن

۸۲- پاسخ: گزینه ۳

برادرم یک مدل از برج ایفل را به عنوان یادگاری از سفرش به پاریس خرید.

(۱) مقصد (۲) آهنربا (۳) یادگاری، سوغاتی (۴) موفقیت

۸۳- پاسخ: گزینه ۳

حسن هر روز صبح سارا را می‌دید که دمای (بدن) خود را می‌گرفت و داده‌ها را در اپلیکیشن گوشی خود وارد می‌کرد.

(۱) گرفتن، مبتلا شدن (۲) احساس کردن (۳) گرفتن (۴) دریغ کردن

توضیح: عبارت take temperature به معنی «اندازه گرفتن دما / تب» را به خاطر بسپارید.

۸۴- پاسخ: گزینه ۴

پدرش مردی خونگرم و سخاوتمند بود که همیشه مایل بود به دیگران کمک کند.

(۱) مقدس (۲) نامرئی (۳) اجتماعی (۴) مایل، مشتاق

۸۵- پاسخ: گزینه ۱

هنر در طول دوران دبیرستان (همه) چیز من شد و من به تدریج هرچه بیشتر تمرین کردم و چیزهای جدید را امتحان کردم، بهتر شدم.

(۱) به تدریج (۲) بلافاصله (۳) به درستی (۴) به طور تصادفی

۸۶- پاسخ: گزینه ۳

در بخش ابتدایی کتاب جدید، با دو شخصیت اصلی آشنا شدیم.

(۱) دستگاه (۲) مأخذ (۳) بخش (۴) نوک

۸۷- پاسخ: گزینه ۲

بسیاری بر این باورند که این کشف ممکن است کلید درک ما از کائنات را دربر داشته باشد.

(۱) دلیل (۲) کلید (۳) سوخت (۴) حقیقت

■ ترجمه Cloze Test:

از آنجایی که داشتن سبک زندگی سالم در مدرسه در جهت پرهیز از عاداتهای بد مهم است، مهم است که هرگز در آن‌ها شرکت نکنید. به عنوان مثال، تقریباً همه می‌دانند که یک عمل بد چگونه می‌تواند به (عمل بد) دیگری منجر شود؛ اگر قرار بود یک روز پیتزا بخورید برای شما مشکلی نخواهد بود که روز بعد دوباره غذای چینی یا پیتزا بخورید. هنگامی که تمایلات بد یک فرد در مورد سلامتی شروع به افزایش می‌کند، آن‌ها شروع به رفتن به سمت تصمیمات بد خواهند کرد. این بدین معنا نیست که اگر یک دانش آموز سبک زندگی سالمی نداشته باشد، به طور خودکار شروع به حذف کلاس می‌کند و تکالیف خود را تکمیل نمی‌کند. اما این که آن‌ها (آغوش) خود را بیشتر به روی یک سبک زندگی منفی باز می‌کنند که به نگرش بی‌دغدغه بودن منتج می‌شود اصلاً برای مدرسه مناسب نیست.

۸۸- پاسخ: گزینه ۱

(۱) عاداتها (۲) مبحثها، مسائل (۳) اخبار (۴) نمادها

۸۹- پاسخ: گزینه ۲

(۱) سبب شدن (۲) منجر شدن به (۳) رسیدن به (۴) منتج شدن به

توضیح: دقت کنید که بعد از lead حرف اضافه to می‌آید و بعد از result حرف اضافه in به کار می‌رود. در این جمله، گزینه ۴ نمی‌تواند درست باشد.

۹۰- پاسخ: گزینه ۴

توضیح: این جمله، شرطی نوع دوم است و باید در جمله نتیجه شرط از would به همراه یک فعل ساده استفاده کنیم.

۹۱- پاسخ: گزینه ۴

توضیح: با توجه به معنی جمله و گزینه‌ها بهترین پاسخ گزینه ۴ است.

۹۲- پاسخ: گزینه ۳

(۱) بنابراین (۲) اما (۳) که (۴) با این حال

■ ترجمه درک مطلب ۱:

در اواخر دهه ۱۹۹۰، Universal Serial Bus (USB) به عنوان سیستمی برای تبادل داده‌ها از یک مکان ذخیره سازی به مکان دیگر با سرعت نسبتاً سریع اختراع شد. امروزه حدود ۱۰ میلیارد دستگاه در حال استفاده هستند؛ رقمی که حتی مخترع خود Ajay Bhatt از اینتل را شگفت زده می‌کند. USB در همه جا به یک نام رایج تبدیل شده است، از مدارس و ادارات (گرفته) تا بیمارستان‌ها. Ajay Bhatt از انواع مختلف اتصالاتی که یک کامپیوتر داشت آزرده خاطر بود و به دنبال راه ساده‌تری برای پیوند دادن بخش‌های مختلف کامپیوتر بود. او سعی کرد یک سیستم اتصال متحدالشکل برای تمام قطعات کامپیوتر شخصی و سایر دستگاه‌ها راه‌اندازی کند. اگرچه برای Bhatt سخت بود که سازندگان کامپیوتر را متقاعد کند که ایده خوبی دارد، اما سرانجام مجوز تغییر کامل سیستم داخلی کامپیوتر را گرفت. وقتی که اولین دستگاه‌های USB در اواخر دهه ۱۹۹۰ به بازار آمدند، موفقیتی فوری داشتند. در نسخه‌های بعدی سرعت انتقال دستگاه‌های USB به طرز چشمگیری بهبود یافت. استاندارد امروزی USB 3.0 بیش از ۴۰۰ برابر سریع‌تر از USB1 اصلی است. روزانه در سراسر جهان میلیون‌ها دستگاه USB و آداپتور فروخته می‌شوند.

۹۳- پاسخ: گزینه ۱

کدام یک از موارد زیر نگرش Ajay Bhatt را نسبت به محبوبیت USB امروزی بهتر توصیف می‌کند؟

(۱) متعجب (۲) ناراحت (۳) امیدوار (۴) آرام، خونسرد

۹۴- پاسخ: گزینه ۱

چه چیزی به Ajay ایده اختراع USB را داد؟

- (۱) او دوست نداشت که از اتصالات زیادی برای اتصال قطعات کامپیوتر استفاده کند.
- (۲) او از این که یک سیستم اتصال متحدالشکل برای همه دستگاه‌ها لازم بود، ناراحت بود.
- (۳) سرعت کم انتقال انواع مختلف اتصال او را آزار می‌داد.
- (۴) او فکر می‌کرد که یک راه ساده برای انتقال داده می‌تواند ناامن باشد.

۹۵- پاسخ: گزینه ۳

کلمه «hit» در پاراگراف ۲ می‌تواند با «entered» جایگزین شود.

(۱) خریدن (۲) کنترل کردن (۳) وارد شدن (۴) فروختن

۹۶- پاسخ: گزینه ۱

تمام سؤالات زیر در متن پاسخ داده می‌شوند، به جز

(۱) Bhatt برای این که سازنده‌های کامپیوتر را متقاعد کند که USB ایده خوبی است، چه کار کرد؟

(۲) در دنیا روزانه چند دستگاه USB و آداپتور به فروش می‌روند؟

(۳) تفاوت بین USB 1 و USB 3 چیست؟

(۴) USB چه موقع اختراع شد؟

■ ترجمه درک مطلب ۲:

دسته‌بندی چیزها با هم به گروه‌ها کاری است که ما همیشه انجام می‌دهیم، و فهمیدن دلیل آن کار سختی نیست. تصور کنید سعی می‌کنید از یک سوپرمارکت خرید کنید که در آن غذاها به صورت تصادفی در قفسه‌ها چیده شده‌اند: سوپ گوجه‌فرنگی در کنار نان سفید در یک راهرو، سوپ مرغ در پشت در کنار لامپ‌های ۶۰ وات، یک برند از پنیر خامه‌ای در جلو و دیگری در راهرو ۸ نزدیک کلوچه‌ها. کار پیدا کردن آن‌چه می‌خواهید. اگر غیرممکن نباشد، زمان‌بر و بسیار دشوار خواهد بود.

در مورد یک سوپرمارکت، شخصی باید سیستم طبقه‌بندی را طراحی می‌کرد. اما یک سیستم طبقه‌بندی آماده در زبان ما نیز وجود دارد. به عنوان مثال کلمه «سگ» دسته معینی از حیوانات را در یک گروه قرار می‌دهد و آن‌ها را از سایر حیوانات متمایز می‌کند. شما به عنوان کودکی که صحبت کردن را یاد می‌گیرید، باید سخت کار کنید تا آن سیستم طبقه‌بندی را که والدین تان می‌خواهند به شما بیاموزند، یاد بگیرید. قبل از این که آن را یاد بگیرید، احتمالاً مرتکب اشتباهاتی می‌شوید، مانند این که گرگ را سگ بنامید. اگر صحبت کردن را یاد نگرفته بودید، تمام دنیا مانند یک سوپرمارکت سازمان یافته به نظر می‌رسید: شما در موقعیت یک نوزاد می‌بودید که برای او هر شیء جدید و نا آشنا است. بنابراین، در یادگیری اصول طبقه‌بندی، در مورد ساختاری که در قلب زبان ما قرار دارد یاد خواهیم گرفت.

۹۷- پاسخ: گزینه ۳

این متن عمدتاً در چه موردی بحث می‌کند؟

(۱) ما چگونه یاد می‌گیریم که از زبان خود استفاده کنیم

(۲) یک سوپرمارکت سازمان نیافته و تصادفی چیده شده

(۳) روش‌های مختلف ساختن یک سیستم طبقه‌بندی

(۴) سیستم آماده طبقه‌بندی در زبان

۹۸- پاسخ: گزینه ۳

براساس پاراگراف ۱ چرا نویسنده «سوپ مرغ در پشت در کنار لامپ‌های ۶۰ وات» را ذکر کرده است؟

(۱) تا نشان دهد رفتن به سوپرمارکت وقت‌گیر است

(۲) تا توضیح دهد، چرا داشتن یک بخش خاص برای غذا مهم است

(۳) تا به خوانندگان کمک کند به چیزهای طبقه‌بندی نشده در قفسه‌های یک سوپرمارکت فکر کنند

(۴) تا از (ارائه) مثالی از مشکلاتی که ممکن است در هر سوپرمارکتی با آن مواجه شوید، پرهیز کند

۹۹- پاسخ: گزینه ۲

براساس پاراگراف ۲ کودک می‌تواند «گرگ را سگ» بنامد، زیرا او به طور کامل یاد نگرفته است که چه حیواناتی به عنوان سگ طبقه‌بندی می‌شوند.

(۱) والدین او کار خوبی انجام نداده‌اند که به او یاد بدهند، اشتباه نکنند

(۲) او به طور کامل یاد نگرفته است که چه حیواناتی به عنوان سگ طبقه‌بندی می‌شوند

(۳) دنیا برای او مانند یک سوپرمارکت سازمان نیافته به نظر می‌رسد

(۴) سگ‌ها و گرگ‌ها برای او دقیقاً یکسان به نظر می‌رسند

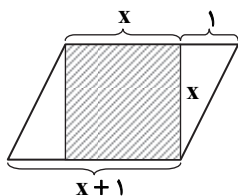
۱۰۰- پاسخ: گزینه ۱

کلمه «object» در پاراگراف ۲ نزدیک‌ترین معنی را به «thing» دارد.

(۱) چیز (۲) قسمت، بخش (۳) ضمیر (۴) حیوان

ریاضی

۱۰۱- پاسخ: گزینه ۳

اگر طول ضلع مربع را x بنامیم، با توجه به شکل و داده‌های مسئله، داریم:

$$S_{\Delta} = \frac{1}{2} \times x \times x = \frac{x^2}{2} \quad \text{مساحت هر مثلث}$$

$$S_{\square} = x^2 \quad \text{مساحت مربع}$$

$$S_{\square} = \frac{3}{4} \times S_{\Delta} + \frac{27}{32} \Rightarrow x^2 = \frac{3}{8}x + \frac{27}{32} \xrightarrow{\times 64} 64x^2 - 24x - 54 = 0 \Rightarrow (8x-9)(8x+6) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x = -\frac{3}{4} & \text{غقیق} \\ x = \frac{9}{8} & \text{قیق} \end{cases}$$

بنابراین اندازه قاعده متوازی‌الاضلاع برابر است با:

$$x+1 = \frac{9}{8} + 1 = \frac{17}{8}$$

۱۰۲- پاسخ: گزینه ۲

جواب معادله، در معادله صدق می‌کند، پس:

$$\frac{2+1}{2-3} - \frac{2}{2} = \frac{2m^2}{2(2-3)} \Rightarrow m^2 = 4 \Rightarrow m = \pm 2$$

بنابراین دو مقدار برای m قابل قبول است.

۱۰۳- پاسخ: گزینه ۴

معادله یک تابع خطی با شیب m از رابطه $y = mx + c$ به دست می‌آید. با توجه به اینکه نقاط $(1, 5)$ و $(3, -9)$ روی این خط قرار دارند، داریم:

$$m = \frac{5+9}{1-3} = -\frac{14}{2} = -7$$

$$\Rightarrow y = -7x + c \xrightarrow{\text{روی خط قرار دارد. } (1, 5)} 5 = -7 + c \Rightarrow c = 12$$

پس معادله خط موردنظر به صورت $y = -7x + 12$ است. اکنون برد تابع را در دامنه A به دست می‌آوریم:

$$0 \leq x \leq 5 \Rightarrow -35 \leq -7x \leq 0 \xrightarrow{+12} -23 \leq -7x + 12 \leq 12 \Rightarrow -23 \leq y \leq 12$$

۱۰۴- پاسخ: گزینه ۳

برد یک تابع ثابت تنها یک عضو دارد، پس:

$$2t^2 = 8 = n^2 + 2n$$

$$\Rightarrow n^2 + 2n - 8 = 0 \Rightarrow (n+4)(n-2) = 0 \Rightarrow \begin{cases} n = 2 \in \mathbb{N} \Rightarrow \text{قیق} \\ n = -4 \notin \mathbb{N} \Rightarrow \text{غقیق} \end{cases}$$

از آنجا که دامنه تابع دو عضوی است، سه حالت زیر را بررسی می‌کنیم:

$$\text{حالت اول: } m+6 = -2 \neq 1-3m \Rightarrow m = -8 \notin \mathbb{N} \Rightarrow \text{غقیق}$$

$$\text{حالت دوم: } m+6 = -2 = 1-3m \Rightarrow 3m = 3 \Rightarrow m = 1 \in \mathbb{N} \Rightarrow m+6 = 7 \neq -2 \Rightarrow \text{قیق}$$

$$\text{حالت سوم: } m+6 = 1-3m \neq -2 \Rightarrow 4m = -5 \Rightarrow -\frac{5}{4} \notin \mathbb{N} \Rightarrow \text{غقیق}$$

بنابراین $D_f = \{-2, 7\}$ ، که مجموع اعضای آن برابر با $7-2=5$ است.

۱۰۵- پاسخ: گزینه ۲

ضابطه یک تابع ثابت به صورت $f(x) = c$ است، پس ضرایب x و x^2 در توابع $f(x)$ و $g(x)$ باید صفر باشد:

$$\left. \begin{aligned} f(x) &= 3(b^2-1)x^2 + a \xrightarrow{\text{ثابت } f} b^2-1=0 \Rightarrow b=\pm 1 \\ g(x) &= (b+1)x^2 - 2a \xrightarrow{\text{ثابت } g} b+1=0 \Rightarrow b=-1 \end{aligned} \right\} \Rightarrow b=-1$$

با توجه به اینکه $f \times g = -8$ ، داریم:

$$\left. \begin{aligned} f(x) &= a \\ g(x) &= -2a \end{aligned} \right\} \Rightarrow f \times g = -2a^2 = -8 \Rightarrow a^2 = 4 \Rightarrow a = \pm 2$$

پس حاصل $|ab|$ برابر است با:

$$|ab| = |(\pm 2)(-1)| = 2$$

۱۰۶- پاسخ: گزینه ۲

طول رأس سهمی $y = ax^2 + bx + c$ از رابطه $x_S = -\frac{b}{2a}$ به دست می آید؛ پس:

$$x_S = -\frac{3}{2a}$$

محور تقارن سهمی از رأس آن می گذرد، بنابراین:

$$-\frac{3}{2a} = -1 \Rightarrow a = \frac{3}{2}$$

عرض رأس سهمی با قرار دادن x_S در ضابطه آن حاصل می شود:

$$y_S = \frac{3}{2}(-1)^2 - 3 + c = 1 \Rightarrow c = \frac{5}{2}$$

$$\Rightarrow ac = \frac{3}{2} \times \frac{5}{2} = \frac{15}{4} = 3.75$$

۱۰۷- پاسخ: گزینه ۱

می دانیم که $f(x) = \left[1 - \frac{x}{3}\right] = 1 + \left[-\frac{x}{3}\right]$ است. داریم:

$$f(\pi) = 1 + \left[-\frac{\pi}{3}\right]$$

$$3 < \pi < 4 \Rightarrow 1 < \frac{\pi}{3} < \frac{4}{3} \Rightarrow -\frac{4}{3} < -\frac{\pi}{3} < -1$$

$$\Rightarrow \left[-\frac{\pi}{3}\right] = -2 \Rightarrow f(\pi) = 1 - 2 = -1$$

$$f(0.7) = 1 + \left[-\frac{0.7}{3}\right] = 1 - 1 = 0$$

بنابراین:

$$f(0.7) + 2f(\pi) = 0 + 2(-1) = -2$$

۱۰۸- پاسخ: گزینه ۲

ابتدا نقاط اکسترمم تابع را با صفر قرار دادن مشتق آن به دست می آوریم:

$$y' = 2(1 - 18m)x + 18(m^2 + 1) = 0 \Rightarrow x = \frac{-18(m^2 + 1)}{2(1 - 18m)} = \frac{9(m^2 + 1)}{18m - 1}$$

از طرفی برای اینکه تابع ماکسیمم داشته باشد، ضریب x^2 باید منفی شود:

$$1 - 18m < 0 \Rightarrow \frac{1}{18} < m$$

بنابراین $x = \frac{1}{2}$ باید در روابط بالا صدق کند:

$$\frac{9(m^2 + 1)}{18m - 1} = \frac{1}{2} \Rightarrow 18m^2 + 18 = 18m - 1 \Rightarrow 18m^2 - 18m + 19 = 0 \xrightarrow{\times 2} 36m^2 - 36m + 38 = 0$$

$$\Rightarrow (4m - 3)(4m - 6) = 0 \Rightarrow \begin{cases} m = \frac{3}{4} \\ m = \frac{3}{2} \end{cases}$$

که هر دو جواب قابل قبول اند، زیرا:

$$\begin{cases} m = \frac{3}{4} = \frac{27}{36} = \frac{13.5}{18} > \frac{1}{18} \\ m = \frac{3}{2} = \frac{27}{18} > \frac{1}{18} \end{cases}$$

پس m دو مقدار دارد.

۱۰۹- پاسخ: گزینه ۳

با توجه به اینکه این نمایندگی روزانه حداقل یک خودرو فروخته است، کمترین متوسط فروش در طول هفته برابر است با:

$$\bar{x}_{\min} = \frac{5 \times 1 + 8}{6} = \frac{13}{6} \approx 2/1$$

از طرفی چون بیشترین فروش روزانه در روز یکشنبه و برابر با ۸ خودرو بوده است، بیشترین متوسط فروش در طول هفته به ازای فروش ۷ خودرو در سایر روزها به دست می آید:

$$\bar{x}_{\max} = \frac{5 \times 7 + 8}{6} = \frac{43}{6} \approx 7/1$$

پس متوسط تعداد فروش روزانه این نمایندگی، باید عددی بین ۲/۱ و ۷/۱ باشد که با توجه به گزینه‌ها، عدد ۵ قابل قبول است.

۱۱۰- پاسخ: گزینه ۲

با توجه به نمودار و اینکه بیشترین مقدار E برابر با ۵ است، داریم:

$$\frac{x}{5} = \frac{41}{100} \Rightarrow x = \frac{205}{100} = 2/0.5$$

پاسخ این سؤال در کلید سازمان سنجش، به اشتباه، گزینه ۴ ثبت شده است.

۱۱۱- پاسخ: گزینه ۱

با توجه به جدول ارزش گزاره‌ها داریم:

r	p	q	~p	~q	(p ∨ q)	~(p ∨ q)	p ∧ ~q	~(p ∧ ~q)	p ⇔ q	p → ~q	p ⇔ ~q	~p ∨ ~q
د	د	ن	ن	د	د	ن	د	ن	ن	د	د	د
ن	د	ن	ن	د	د	ن	د	ن	ن	د	د	د

تک تک گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم:

r	(p ⇔ ~q) ∨ r	~(p ∧ ~q) ∧ r	(p ⇔ q) ⇔ (p ⇒ ~q)	(~p ∨ ~q) ⇔ (p ∨ q)
د	د	ن	ن	ن
ن	د	ن	ن	ن

پس عبارت گزینه ۱ به ازای هر دو ارزش دلخواه r، همواره درست است.

۱۱۲- پاسخ: گزینه ۴

ابتدا میانگین داده‌ها را حساب می‌کنیم:

$$\text{میانگین} = \frac{\text{مجموع داده‌ها}}{\text{تعداد داده‌ها}} = \frac{78 + a}{12}$$

از طرفی چون خط فقر با استفاده از میانگین، برابر با نصف میانگین داده‌هاست، داریم:

$$\frac{78 + a}{12 \times 2} = 3/5 = \frac{7}{2}$$

$$\Rightarrow 78 + a = 84 \Rightarrow a = 6$$

داده‌ها را مرتب می‌کنیم و میانه را به دست می‌آوریم:

$$1/8, 2/2, 3/4, 3/4, 4/8, 6, 6, 6/2, 8/2, 10, 13, 19$$

$$\downarrow$$

$$\text{میانه} = \frac{6+6}{2} = 6$$

خط فقر با استفاده از میانه، برابر با نصف میانه یعنی $\frac{6}{2} = 3$ است و از میان داده‌ها، $\{1/8, 2/2\}$ زیر خط فقر هستند.

۱۱۳- پاسخ: گزینه ۳

تابع هزینه این شرکت به صورت $C(x) = 72000$ و تابع سود آن برابر است با:

$$P(x) = R(x) - C(x) = 2200x + 10x^2 - 72000$$

نقطه سربه‌سر به ازای $P(x) = 0$ به دست می‌آید:

$$10x^2 + 2200x - 72000 = 0 \Rightarrow x^2 + 220x - 7200 = 0 \Rightarrow (x - 180)(x + 400) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x = -400 \text{ غقی} \\ x = 180 \end{cases}$$

۱۱۴- پاسخ: گزینه ۲

اگر با افزودن تعدادی داده جدید به داده‌های اولیه، میانگین آن‌ها تغییر نکند، میانگین داده‌های جدید با میانگین داده‌های اولیه برابر است؛ یعنی:

$$\text{میانگین اولیه} = \frac{11+5+8}{3} = \frac{24}{3} = 8$$

$$\Rightarrow 5 \times 8 = 40 = \text{مجموع داده‌های اولیه} \Rightarrow \text{تعداد داده‌های اولیه} \times \text{میانگین اولیه} = \text{مجموع داده‌های اولیه}$$

از طرفی چون انحراف معیار داده‌های اولیه صفر بوده است، هر پنج داده با هم برابرند و داریم:

$$5x = 40 \Rightarrow x = 8$$

پس داده‌ها به صورت زیر هستند:

$$5, 8, 8, 8, 8, 8, 8, 8, 11$$

$$\text{میانگین} = \bar{x} = 8$$

$$\text{انحراف معیار} = \sigma = \sqrt{\frac{(5-8)^2 + (11-8)^2 + 6(8-8)^2}{8}} = \sqrt{\frac{9+9}{8}} = \sqrt{\frac{9}{4}} = \frac{3}{2} = 1.5$$

۱۱۵- پاسخ: گزینه ۳

حداقل ۳ عضو زوج یعنی ۳ یا ۴ عضو. تعداد کل اعداد زوج در این بازه ۴ تا و تعداد کل اعداد فرد، ۵ تا است. پس داریم:

$$\binom{4}{3}\binom{5}{2} + \binom{4}{4}\binom{5}{1} = 4 \times \frac{5}{2} \times \frac{4}{1} + 5 = 45$$

۱۱۶- پاسخ: گزینه ۱

برای اینکه نظر هیچ دو نفری مشابه نباشد، باید یک رأی موافق، یک رأی مخالف و یک رأی امتنع انتخاب کنیم:

$$\binom{4}{1}\binom{3}{1}\binom{2}{1} = 4 \times 3 \times 2 = 24$$

از طرفی تعداد کل حالات برابر است با:

$$\binom{9}{3} = \frac{9}{3} \times \frac{8}{2} \times \frac{7}{1} = 84$$

$$P = \frac{24}{84} = \frac{2}{7}$$

پس احتمال مورد نظر را به دست می‌آوریم:

۱۱۷- پاسخ: گزینه ۳

دو جمله متوالی a_n و a_{n-1} را با هم برابر قرار می‌دهیم (فرض کنید n فرد است):

برای اینکه $k \in \mathbb{Z}$ باشد، باید n را از مضارب فرد ۱۵ انتخاب کنیم. پس نخستین عدد ممکن برای n ، ۱۵ است و داریم:

$$100 - \frac{1}{2} \times (n-1)^2 = \frac{2}{15}n = k$$

$$\frac{2}{15}n = \frac{2}{15} \times 15 = 2 = k$$

چون مقادیر به دست آمده برای k با هم برابرند، $n = 15$ قابل قبول است. حالا a_{16} را حساب می‌کنیم:

$$a_{16} = 100 - \frac{1}{2} \times 16^2 = 100 - \frac{1}{2} \times 256 = 100 - 128 = -28$$

در نتیجه:

$$k - a = 2 - (-28) = 30$$

۱۱۸- پاسخ: گزینه ۴

مجموع n جمله نخست یک دنباله حسابی با جمله اول a_1 و اختلاف مشترک d از رابطه زیر به دست می‌آید:

$$S_n = \frac{n}{2}(2a_1 + (n-1)d) \xrightarrow{d=-\frac{1}{2}} S_{12} = 6(2a_1 - \frac{11}{2}) = 9 \Rightarrow 2a_1 - \frac{11}{2} = \frac{3}{2} \Rightarrow 2a_1 = 7 \Rightarrow a_1 = \frac{7}{2}$$

۱۱۹- پاسخ: گزینه ۱

جمله عمومی یک دنباله هندسی با قدرنسبت q به صورت $a_n = a_1 q^{n-1}$ است و داریم:

$$a_1 = \frac{4}{3}, \quad a_5 = \frac{1}{3} \Rightarrow \frac{a_5}{a_1} = \frac{a_1 q^4}{a_1} = q^4 = \frac{\frac{1}{3}}{\frac{4}{3}} = \frac{1}{4} \Rightarrow q = \frac{1}{\sqrt[4]{4}} = \frac{1}{\sqrt{2}} \Rightarrow e = a_7 = a_1 q^6 = \frac{4}{3} \times \frac{1}{(\sqrt{2})^6} = \frac{4}{3 \times 2^3} = \frac{1}{6}$$

۱۲۰- پاسخ: گزینه ۴

تساوی داده شده را ساده می‌کنیم:

$$(9^2)^{-1} \times 9^{x-1} = (-3^{-1})^x \Rightarrow 9^{x-3} = 3^{2x-6} = (-1)^x \times 3^{-x}$$

با توجه به گزینه‌ها $x > 0$ است، پس:

$$3^{2x-6} = 3^{-x} \Rightarrow 2x-6 = -x \Rightarrow 3x=6 \Rightarrow x=2$$

اقتصاد

■ (۱۲۱-۱۳۵) به دلیل تغییرات کلی کتاب درسی اقتصاد، سؤال و پاسخ این درس در دفترچه مورد بررسی و تحلیل قرار نگرفته است.

ادبیات اختصاصی

۱۳۶- پاسخ: گزینه ۴

در سایر گزینه‌ها فردوسی، شهید بلخی، فرخی سیستانی، کسایی مروزی و رودکی از شاعران نامدار قرن چهارم یا اوایل قرن پنجم هستند. عبدالرزاق اصفهانی، خاقانی، انوری و سنایی از شاعران این دوره هستند.

۱۳۷- پاسخ: گزینه ۱

در این بیت ویژگی‌های زبانی سبک خراسانی وجود ندارد، اما این بیت متعلق به این سبک است. بررسی سایر گزینه‌ها:

در گزینه ۲ کلمه «هزار» ویژگی تفاوت تلفظ واژگان با زبان امروزی را ساخته است.

کلمه «فتراک» در گزینه ۳ جزء لغات مهجور زبان فارسی است. استفاده از این لغات یکی از ویژگی‌های زبانی سبک خراسانی است. استفاده از دو نشانه برای یک مضمون از ویژگی‌های زبانی سبک خراسانی است. در گزینه ۴ از دو نشانه «به» و «بر» برای عبارت «بند کمر» استفاده شده است.

۱۳۸- پاسخ: گزینه ۳

موارد «ب» و «ج» از نظر تاریخ ادبیات کاملاً درست هستند.

شکل صحیح سایر موارد:

الف) ویژگی‌های ذکر شده برای نثر دوره سامانی است.

د) نثر دوره سامانی، ساده و روان است و بیشتر به موضوع‌های حماسی، ملی و تاریخی توجه دارد و هنوز آوردن اصطلاحات علمی و اشعار و امثال در آن رایج نشده است.

۱۳۹- پاسخ: گزینه ۴

المعجم فی معاییر اشعارالعجم، از نخستین و مهمترین آثار در علم عروض، قافیه، بدیع و نقد شعر به شمار می‌رود که نثر آن در مقدمه مصنوع در اصل کتاب، ساده و عالمانه است.

۱۴۰- پاسخ: گزینه ۲

پرهیز از زهد ریایی، توجه به صفا و پالایش درون، برتری عشق بر عقل، معشوق آسمانی، بی‌اعتباری دنیا، اعتقاد به قضا و قدر و امثال آن‌ها مفاهیم و اندیشه‌های شعر این دوره را رقم می‌زنند. این ویژگی‌ها در ابیات «الف» و «د» یافت می‌شود.

مورد الف: تقدیرگرایی دارد (من چه مانند خار باشم چه مانند گل، طوری روییده‌ام که چمن‌آرا (خداوند) خواسته است).

مورد ب: غم‌گرایی دارد، اما وجود آرایه اسلوب معادله در این بیت، ویژگی سبک هندی است و لذا این بیت برای سبک هندی است.

مورد ج: توصیف طبیعت است، لذا مربوط به سبک خراسانی است.

مورد د: عشق‌گرایی و تعالی بخشی عشق است.

۱۴۱- پاسخ: گزینه ۱

گزینه ۱ با توجه به مضمون تقدیرگرایانه و غم‌بار خود متعلق به سبک عراقی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: اسلوب معادله و ردیف طولانی و خوش‌آهنگ دارد.

گزینه ۳: اسلوب معادله دارد.

گزینه ۴: حسن تعلیل دارد.

۱۴۲- پاسخ: گزینه ۴

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: نخستین رمان تاریخی این دوره را محمدباقر میرزا خسروی با نام «شمس و طغرا» نوشت.

گزینه ۲: جریان نوگرایی شعری نیما با سرایش «ققنوس» در سال ۱۳۱۶ تثبیت شد.

گزینه ۳: بزرگ علوی، صادق چوبک و صادق هدایت موسوم به نویسندگان نسل اول هستند.

۱۴۳- پاسخ: گزینه ۴

موارد «ج» و «د» کاملاً درست هستند.

بررسی سایر موارد:

(الف) در عصر مشروطه بیشترین رویکرد نویسندگان به رمان‌های تاریخی بود.

(ب) دهخدا در رواج نثر ساده و عامیانه که بعدها در داستان‌های محمدعلی جمال‌زاده و صادق هدایت به کار رفت، نقش مؤثری داشت.

۱۴۴- پاسخ: گزینه ۲

ظهور، سفر ششم، ملاقات در شب آفتابی و دلاویزتر از سبز از آثار علی موذنی هستند.صدای سبز، گوشواره عرش، خواب ارغوانی، برآشفتن گیسوی تاک از آثار علی موسوی گرمارودی هستند.راه آب‌نامه و تلخ و شیرین از داستان‌های سید محمدعلی جمال‌زاده هستند.آتش خاموش، شهری چون بهشت و سووشون از آثار سیمین دانشور هستند.

۱۴۵- پاسخ: گزینه ۳

«صورت چنبر گرفتن پشت» اولین تشبیه این بیت را ساخته است. «بار هجر و لب لعل» اضافه‌های تشبیهی این بیت محسوب می‌شوند. در

نهایت «شکل انگشتر گرفتن لب لعل» چهارمین تشبیه این بیت را ساخته است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: لب جانان مثل انگشتر - پشت من مثل چنبر - بار فراق (۳ تشبیه)

گزینه ۲: دلم مثل انگشتر خالی شد - دلم مثل انگشتر نگین گرفت - نگین مهر (۳ تشبیه)

گزینه ۴: طره شبرنگ (۱ تشبیه)

۱۴۶- پاسخ: گزینه ۲

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «گریستن روزگار» استعاره مکنیه دارد. «آن مه تابان» نیز استعاره مصرحه از معشوق است.

گزینه ۳: «شمع و پروانه» در این بیت به ترتیب استعاره از معشوق و عاشق هستند.

گزینه ۴: «لعل» در این گزینه استعاره از لب معشوق است.

۱۴۷- پاسخ: گزینه ۱

همچون ذره: تشبیه / مهر: ایهام تناسب که در معنای «خورشید» معنا نمی‌دهد، ولی با خورشید و ذره تناسب دارد / هوا: ایهام، در هر دو

معنای «آسمان» و «هوس» در بیت معنا می‌شود. / اینکه ذره عاشق شود، تشخیص و استعاره دارد.

۱۴۸- پاسخ: گزینه ۳

«ابر زلف» و «ابر دیده» دو اضافه تشبیهی این بیت می‌باشند. «قمر» نیز استعاره مصرحه از چهره یار است. شاعر در شدت گریه کردن نیز

اغراق کرده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: سه تشبیه دارد، استعاره ندارد.

گزینه ۲: یک تشبیه دارد، استعاره و اغراق موجود است.

گزینه ۴: دو تشبیه دارد، اما استعاره و اغراق ندارد.

۱۴۹- پاسخ: گزینه ۳

گزینه ۳: استعاره: صحبت کردن تیشه - ایهام: «دم» در دو معنای «نفس» و «تیزی و لبه» استفاده شده است - جناس: چه و به (البته جناس

زیبا و مشهودی نیست، اما ناگزیر به در نظر گرفتن آن هستیم) - تلمیح به داستان فرهاد

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: تلمیح دارد، جناس ندارد، ایهام ندارد، استعاره دارد (عندلیب شرمسار شده)

گزینه ۲: استعاره ندارد، ایهام ندارد، جناس دارد (گوش و گوشه)، تلمیح دارد (بلال حبشی)

گزینه ۴: استعاره ندارد، ایهام ندارد (صفا ایهام تناسب است)، جناس ندارد، تلمیح ندارد. (صفا و مروه داستان نیستند بلکه اشاره به مکانی

مقدس دارند).

۱۵۰- پاسخ: گزینه ۲

این بیت تمثیل دارد، اما تناقضی دیده نمی‌شود و بیت تضاد دارد.

سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: ایهام (دستگیر در دو معنای «دست‌بسته‌شده» و «مورد کمک و دستگیری قرار گرفته» استفاده شده است) / استعاره مکنیه (دستگیری زلف)

گزینه ۳: تشخیص (چشم یار اهل را کشت) / ایهام تناسب («عین» در معنای چشم معنا نمی‌دهد اما تناسب می‌سازد).

گزینه ۴: استعاره (لعل) / موازنه دارد.

۱۵۱- پاسخ: گزینه ۱

این سؤال پاسخ ندارد و در مجموع تست نادرستی است، اما با توجه بیت سوم و چهارم و با رد گزینه ممکن بود که به پاسخ مندرج در کلید سازمان سنجش رسید!

بررسی گزینه‌ها:

بیت اول: ایهام و مجاز ندارد.

بیت دوم: مجاز، تشبیه، جناس و کنایه را دارد.

بیت سوم: جناس ناقص ندارد (سر و سرم تکرار هستند) و تشخیص هم ندارد.

بیت چهارم: تشبیه و اسلوب معادله ندارد.

۱۵۲- پاسخ: گزینه ۳

قافیه‌های گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ بر اساس قاعده یک می‌باشند. یعنی مصوت بلند «ا» یا «و» حروف قافیه این ابیات را تشکیل داده‌اند. اما در گزینه ۳ قاعده دوم قافیه برقرار است، چرا که حروف قافیه در این بیت شامل (مصوت کوتاه + صامت) است.

۱۵۳- پاسخ: گزینه ۲

در ابیات «الف»، «ج» و «د» قاعده قافیه، قاعده دوم است و در بیت «ب» قاعده اول برقرار است. از بین موارد باقی‌مانده «الف» و «د» دارای حروف الحاقی می‌باشند.

۱۵۴- پاسخ: گزینه ۴

شکل عروضی قطعه داده شده:

تو	قا	مَ	تِ	بُ	لن	دِ	تَ	من	نا	یِ	ای	دِ	رخت
×	-	U	×	U	-	U	U	-	-	×	-	U	-
هم	وا	ر	خف	تِ	است	دَ	را	غو	ش	تا	سِ	مان	-
-	-	U	-	U	U-	U	-	-	U	-	U	-	-
با	لا	یِ	ای	دِ	رخت								
-	-	×	-	U	-								

بنابراین وزن عبارت داده شده «مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل / مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل / مستفعلن فعل» است، که در گزینه ۴ به شکل دیگر این وزن اشاره شده است.

۱۵۵- پاسخ: گزینه ۳

در گزینه ۳ وزن بیت «مستفعلن فعولن» است که هم دوری است و هم قابلیت تقسیم دوگانه را دارد. شکل دیگر این وزن «مفعول فاعلاتن» است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: وزن این بیت «مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل» است که قابلیت تقسیم دوگانه را دارد اما دوری نیست.

گزینه ۲: وزن این بیت «فعلات فاعلاتن فعلات فاعلاتن» است که قابلیت تقسیم دوگانه را ندارد اما دوری است.

گزینه ۴: وزن این بیت «مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن» است که قابلیت تقسیم دوگانه را ندارد اما دوری است.

۱۵۶- پاسخ: گزینه ۱

وزن ابیات سوال:

مورد «الف»: مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلاتن

مورد «ب»: مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل

مورد «ج»: فعلات فاعلاتن فعلات فاعلاتن

مورد «د»: مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

۱۵۷- پاسخ: گزینه ۲

ک	سی	از	سر	ر	د	ل	جام	خ	بر	دار	ن	شد
U	X	-	-	U	U	X	U	U	-	U	U	-
بی	خ	بر	باش	ک	صا	حب	خ	ب	ری	پی	دا	نیست
-	U	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-	-
↓										↓	↓	

فاعلاتن اول مصراع

ابدال بلند کردن آخر مصراع

تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه در هجای دوم و تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند در هجای هفتم یافت می‌شود. اختیارات وزنی نیز در بیت مشخص شده‌اند.

۱۵۸- پاسخ: گزینه ۱

نکته: اختیارات وزنی به جز قلب، شامل فاعلاتن به جای فاعلاتن اول مصراع می‌شود که فقط در اوزانی که مبتنی بر رکن «فاعلاتن» هستند می‌تواند رخ بدهد. تنها گزینه ۱ «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعلن» این قابلیت را داراست.

۱۵۹- پاسخ: گزینه ۳

بحر هزج مخصوص وزن مفاعیلن است که تنها در گزینه ۳ یافت می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: وزن این گزینه ناهمسان است.

گزینه ۲: وزن این بیت بر پایه فاعلاتن است که نام بحر آن رمل است.

گزینه ۴: وزن این بیت بر پایه فعولن است که نام بحر آن متقارب است.

۱۶۰- پاسخ: گزینه ۴

این سؤال به لحاظ علمی غلط است و این دو بیت «قلب و ابدال» هر دو را دارد، اما این نوع از اختیار «قلب» در کتاب درسی ذکر نشده است. پس با توجه به اینکه این شعر در وزن «مفتعلن» نیست و «قلب» طبق کتاب درسی تنها میان «مفتعلن و مفاعیلن» رخ می‌دهد، اختیار قلب را نادرست گرفته است.

ردیف: خوشتر / کلمات قافیه: جانان - سامان - پریشان / حروف قافیه: ان / طبق قاعده ۲ / حروف روی: ن

وزن مصراع ۱، ۳ و ۴: مستفعل فاعلات مفعولن فع (مفعول مفاعیلن مفاعیلن فع)

وزن مصراع ۲: مستفعل مستفعل مفعولن فع (مفعول مفاعیل مفاعیلن فع)

این شعر در قالب رباعی و وزن اصلی «مستفعل مستفعل مستفعل فع» سروده شده است که به صورت «مفعول مفاعیل مفاعیل فعل» نیز جدا می‌شود.

۱۶۱- پاسخ: گزینه ۲

مفهوم مشترک بیت صورت سوال و گزینه ۲ اشاره دارد که شرط سعادت و موفقیت، فروتنی و افتادگی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

مفهوم گزینه ۱: هر انسانی به اندازه ظرفیت خود می‌تواند بزرگ و موفق شود.

مفهوم گزینه ۳: اهمیت سادگی و بی‌آلایشی را بیان می‌کند.

مفهوم گزینه ۴: سختی‌های راه برای کسی که مشتاق آن است اهمیتی ندارد.

۱۶۲- پاسخ: گزینه ۱

مفهوم مشترک عبارت سوال و دیگر گزینه‌ها عبارت است از: همه دانش عالم در نزد یک نفر نیست و دانش میان افراد پخش شده است.

مفهوم گزینه ۱: مدح خداوند که نور عقل و حلاوت زبان را او به آن‌ها هدیه داده است.

۱۶۳- پاسخ: گزینه ۴

مفهوم بیت مورد سوال، تناسب اعمال با نتایج آن است. در این بیت شاعر شرط همراهی و خسته نشدن مردم از فرد را دل‌نشکستن و آزار ندادن دیگران توسط فرد می‌داند.

مفهوم گزینه‌ها:

گزینه ۱: انسان جز اعمالش نصیب ندارد.

گزینه ۲: دیدن کردار بد نتیجه انجام اعمال بد است.

گزینه ۳: هرکاری را انجام دهی، نتیجه متناسب با آن را خواهی دید.

گزینه ۴: اعمال انسان از ذات انسان سرچشمه می‌گیرد.

۱۶۴- پاسخ: گزینه ۳

مفهوم گزینه ۱: اثر راز و نیاز شبانه در متعالی شدن انسان.

مفهوم گزینه ۲: سوختن دل و راز و نیاز در دل شب راز تعالی انسان است.

مفهوم گزینه ۳: از یاد بردن راز و نیاز شبانه به خاطر خیال معشوق.

مفهوم گزینه ۴: اثر بخشی راز و نیاز شبانه.

۱۶۵- پاسخ: گزینه ۱

مفهوم مورد الف: بی اثری گریه در تغییر بخت بد

مفهوم مورد ب: اثر نکردن بند و زنجیر بر عاشق

مفهوم مورد ج: اثر سرشت و تقدیر در رشد و حرکت آدم

مفهوم مورد د: بی تأثیر بودن هنر در صورت داشتن تقدیر بد

مفهوم مورد ه: بی اثری نصیحت

علوم اجتماعی

۱۶۶- پاسخ: گزینه ۲

جهان اجتماعی با انتقال فرهنگ خود به نسل های بعد تداوم می یابد، نظم آن تکوینی نیست، بلکه اعتباری است، آگاهی و شناخت آن نوعی آگاهی و شناخت مشترک و عمومی است.

۱۶۷- پاسخ: گزینه ۳

اگوست کنت، اسپنسر، دورکیم و مارکس معتقد بودند که همه جهان های اجتماعی شبیه یکدیگرند و بر همین اساس مسیر یکسانی را نیز طی می کنند، یعنی همه آنها شبیه یک نوع موجود زنده اند و تفاوتشان همانند تفاوتی است که آن موجود زنده در مراحل مختلف رشد خود از دوران کودکی تا مراحل بزرگسالی پیدا می کند.

۱۶۸- پاسخ: گزینه ۴

علت تأخیر در ازدواج ← تعارض فرهنگی

علت خودباختگی فرهنگی ← از دست حالت فعال و خلاق در گزینش عناصر فرهنگی دیگر است.

علت راهبه شدن ← مرگ جهان اجتماعی

مرگ جهان اجتماعی هنگامی رخ می دهد که با وجود به کارگیری تمامی ظرفیت های خود از پاسخگویی به نیازهای طبیعی و جسمانی یا فطری و معنوی انسان ها باز می ماند.

۱۶۹- پاسخ: گزینه ۱

چگونگی تأثیر نظام سیاسی بر توسعه فرهنگ ← نظام سیاسی اگر به ارزش های فرهنگی جامعه وفادار بماند، با استفاده از مدیریت سیاسی خود به بسط و توسعه فرهنگی کمک می کند.

پدیدآیی سیاست ← هرگاه قدرت برای رسیدن به هدف معین سازمان یابد، سیاست پدید می آید.

لیبرالیسم ← به معنای اباحت و مباح دانستن همه امور برای انسان است.

۱۷۰- پاسخ: گزینه ۴

ایجاد زمینه گسترش و تحقق ارزش های جهان مشمول ← مسئولیت و تعهد

عقلانیت ← پاسخ به پرسش های متغیر بشر

عدالت ← پیشگیری از تفرقه میان جوامع

۱۷۱- پاسخ: گزینه ۴

تقابل شمال و جنوب ← تقابل کشورهای فقیر و غنی، مفاهیم شمال و جنوب عمدتاً بعد از جنگ جهانی دوم به کار گرفته شد، زیرا برخی اندیشمندان معتقد بودند که چالش اصلی بین بلوک شرق و غرب نیست، بلکه چالش اصلی بین کشورهای غنی و فقیر است. اصطلاح استعمارگر و استعمارزده ← چالش و نزاع بین کشورهای غنی و فقیر را به ابعاد اقتصاد محدود نمی کنند، بلکه به ابعاد فرهنگی آن نیز توجه دارند.

اصطلاح مرکز و پیرامون ← بر اساس این نظریه جوامع غربی چالش های درونی خود را از طریق بهره کشی از کشورهای غیرغربی حل می کنند.

۱۷۲- پاسخ: گزینه ۱

■ به دنبال اصلاح رفتار حاکمان یا ساختار حکومت بودند ← ویژگی فعالیت اجتماعی سیاسی فعالیت رقابت آمیز است که نمونه تاریخ آن ها جنبش تنباکو و جنبش عدالتخانه است، جنبش تنباکو فعالیت رقابت آمیز اصلاح رفتار و جنبش عدالتخانه فعالیت رقابت آمیز اصلاح ساختار است.

■ از فرهنگ غرب شناخت عمیقی نداشتند و خطر غرب را بیشتر در سلطه گری و قدرت سیاسی و اقتصادی آن می دانستند ← نخستین بیدارگران اسلامی

■ هویت آن ها اغلب، ناسیونالیستی و قومی است ← هویت دولت-ملت ها اغلب ناسیونالیستی و قومی است.

■ آدمیان را به موجوداتی منفعل تبدیل می کنند ← فرهنگ جبرگرا، انسان ها را به موجوداتی منفعل تبدیل می کنند و زمینه نفوذ سلطه گران را فراهم می آورند.

۱۷۳- پاسخ: گزینه ۳

- نابرابری‌های اجتماعی، نتیجه تفاوت‌ها یا نابرابری‌های طبیعی هستند ← مدل لیبرالی
- عدالت اقتصادی را مهم می‌دانند و معتقدند که عدالت با توزیع برابر ثروت برقرار می‌شود ← مدل کمونیستی
- قشربندی اجتماعی، توسط انسان‌ها پدیدآمده و تداوم یا تغییر آن نیز به دست آن‌ها است ← مدل کمونیستی
- دولت از ثروتمندان مالیات بگیرد ← مدل عدالت اجتماعی

۱۷۴- پاسخ: گزینه ۲

- از پیوند دانش و ارزش سخن به میان می‌آورند ← رویکرد انتقادی
- کار داوری درباره ارزش‌ها، خارج از قلمرو علوم اجتماعی قرار گیرد و غیرعلمی قلمداد شود ← رویکرد تبیینی
- تمام معانی و ارزش‌ها، ساخته و پرداخته اراده‌های افراد، گروه‌ها و فرهنگ‌ها است ← رویکرد انتقادی
- تفاوت میان جوامع مختلف را تنها تفاوتی کمی می‌دانند ← رویکرد تبیینی

۱۷۵- پاسخ: گزینه ۴

- چرا جامعه‌شناسان انتقادی بر ضرورت انتقاد علمی از ساختارهای سرکوبگر تأکید می‌کنند؟ تا از سلطه چنین ساختارهایی بر انسان‌ها پیشگیری کنند و زمینه شکل‌گیری ساختارهای اجتماعی انسانی‌تر را فراهم آورند.
- در «سیاست هویت» نگرش نسبت به «تغییرات مداوم هویت‌ها» ← مطلوب و نسبت به «وحدت هویت» ← نامطلوب است.
- هر کنش سیاسی با هدف و قصد یا تغییر وضع موجود و یا حفظ وضع موجود انجام می‌شود.

۱۷۶- پاسخ: گزینه ۳

در رویکرد فارابی:

- تقسیم جوامع بر اساس نوع اندیشه و رفتار ← با استدلال‌های عقلی
- توصیف و فهم کنش‌ها و ساختارهای جوامع مختلف ← رویکرد تفسیری
- تغییرات و تحولات واقعیت‌های اجتماعی ← رویکرد تبیینی
- تقسیم‌بندی جوامع زمان خود به فاسقه یا ضاله ← رویکرد انتقادی

۱۷۷- پاسخ: گزینه ۱

- تبیین نظام مشروطه با استفاده از فقه و توجه به واقعیت‌های اجتماعی ایران و تألیف کتاب «تنبيه الامه و تنزيه المله» ← میرزای نائینی
- نگارش «تحقیق ماللهند» با روش تجربی و تفهیمی و توصیف آن ← ابوریحان بیرونی
- تألیف کتاب «تجارب الامم» ← با رویکرد تبیینی ← ابوعلی مسکویه

۱۷۸- پاسخ: گزینه ۲

- عقل در معنای خاص { عقل نظری ← در طبیعت و جامعه هیچ رخدادی، خودبه‌خودی و بدون علت رخ نمی‌دهد
عقل عملی ← قانون علیت در فلسفه و قانون جاذبه در فیزیک با عقل نظری شناسایی می‌شود.
- عبارت درست در رابطه با عقل عملی ← علوم انسانی و علوم اجتماعی را پدید می‌آورد و هرگز جامعه‌ای بدون تأمین میزانی از حکمت و عدالت روی سعادت دنیوی و آخروی را نخواهد دید.

۱۷۹- پاسخ: گزینه ۲

- مبنای شکل‌گیری هویت جهان غرب ← اقتصاد
- تبعیت فرعون از خواسته‌های نفسانی خود و معرفی خود در زمره خدایان ← فرهنگ دینی
- مطرح شدن گرایش‌ها و رفتارهای دینی با توجیه دنیوی ← فرهنگ مدرن
- ممانعت عقاید و ارزش‌های یک جهان اجتماعی از آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان و جهان ← از خودبیگانگی حقیقی

۱۸۰- پاسخ: گزینه ۱

- انقلاب اسلامی ایران و انقلاب‌ها و جنبش‌های آزادی‌بخش قرن بیستم، همگی جهت‌گیری ضد استبدادی داشتند. ← نادرست (عبارت درست: جهت‌گیری ضد استعماری داشتند.)
- مقاومت انقلاب اسلامی ایران در دهه نخست پیدایش آن، نشان داد بلوک شرق، تنها رقیب بلوک غرب نیست. ← درست
- در اواخر قرن بیستم، هویت به جای قشربندی و کشمکش طبقاتی، محور اصلی مباحثات فکری و سیاسی شد. ← درست
- برای پی بردن هدف کنش، باید به زمینه فرهنگی که کنشگر در آن عمل می‌کند، مراجعه کنیم. ← نادرست (عبارت درست: برای پی بردن به هدف کنش، باید به ذهن کنشگر راه یابیم.)

۱۸۱- پاسخ: گزینه ۳

- عامل (علت) فراهم کردن امکان عبور از مرحله استعمار به استعمار نو برای کشورهای استعمارگر ← وابستگی کشورهای استعمارزده
- عامل پیدایش فرهنگ‌ها و جهان‌های اجتماعی مختلف ← خلاق و فعال بودن انسان‌ها در تولید معانی
- عامل محروم شدن فرهنگ‌ها از علوم مبتنی بر فرهنگ‌های معرفتی دینی ← بازنگری و ارزیابی هویت خود از نگاه فرهنگ غرب

۱۸۲- پاسخ: گزینه ۲

- ضروری دانستن یافتن راهی برای داوری علمی درباره ارزش‌های اجتماعی ← رویکرد جامعه‌شناسان انتقادی
- قابل پیش‌بینی نمودن کنش‌های ما برای دیگران ← فایده قواعد اجتماعی
- باطل بودن نظریه پایان تاریخ فوکویاما ← موفقیت انقلاب اسلامی ایران و پیامدهای جهانی آن

۱۸۳- پاسخ: گزینه ۳

- شاهکارهای هنری و اختراعات بزرگ چه زمانی پدید می‌آیند که انسان از نظم موجود گامی فراتر رود.
- در فرهنگ جبرگرا قدرت مقاومت از آدمیان گرفته می‌شود.
- دولت-ملت‌های جدید برای پاسخ‌گویی به درخواست‌ها و رفع نیازهای اقوام و گروه‌های مختلف ناگزیر به سیاست‌گذاری هویتی بودند.
- اصلاح‌گران دینی که با تفاسیر پروتستانی از دین در گسترش فرهنگ سکولار در فرهنگ عمومی غرب نقش داشتند، ژان کالون و مارتین لوتر بودند.

۱۸۴- پاسخ: گزینه ۱

- قدرت نرم ← به شکل پنهان و از طریق نفوذ فرهنگی
- امپریالیسم سیاسی ← با اشغال نظامی جوامع ضعیف
- بلوک شرق و غرب ← توسط مخالفان و طرفداران سرمایه‌داری طی قرن بیستم
- هویت فرهنگی هر جهان اجتماعی ← پذیرش و به رسمیت شناختن نوعی از عقاید و ارزش‌ها از سوی افراد

۱۸۵- پاسخ: گزینه ۴

- تعیین توقعات و انتظارات از دیگران ← نظم اجتماعی
- پیچیدگی کنش‌های انسانی و دشواری فهمیدن معانی آن‌ها ← تنوع و تکثر معانی
- رونق بخشیدن به اقتصاد کشورهای صنعتی وابسته به تسلیحات نظامی ← تداوم جنگ سرد
- روبه‌رو شدن جهان اجتماعی با انواع مختلف آسیب‌ها مانند یأس، خودکشی و... ← عمل نکردن جهان اجتماعی متناسب با نیازهای معنوی و روحی افراد

عربی اختصاصی

۱۸۶- پاسخ: گزینه ۲

- إذ: آنگاه، زمانی که (رد گزینه ۴) // أَلْف: به هم پیوست، الفت ایجاد کرد (رد گزینه ۴) // بین قلوبكم: میان دل‌هایتان (رد گزینه ۳) // أصبَحْتُم: شدید، گشتید (رد گزینه ۴) // بنعمته: با نعمت او، به وسیله نعمت او (رد گزینه ۱) // إخواناً: برادر، برادران (رد سایر گزینه‌ها)

۱۸۷- پاسخ: گزینه ۱

- لا تُبرئ: تبرئه نکن، بری نکن (رد سایر گزینه‌ها) // النفس: نفس (رد سایر گزینه‌ها) // إلّا: مگر، جز (رد گزینه ۴) // تُريد: بخواهی (رد گزینه‌های ۲ و ۴) // أن لا تستمع: گوش ندهی (رد گزینه‌های ۲ و ۴) // إلیها: به آن، به او (رد گزینه ۲) // لا تعمل: عمل نکنی (رد گزینه‌های ۲ و ۴) // أوامرها: دستوراتش، اوامرش (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

۱۸۸- پاسخ: گزینه ۴

- من أسوأ: از بدترین (رد گزینه‌های ۲ و ۳) // الشّاتم: دشنام‌گوی، دشنام‌دهنده (رد گزینه ۲) // هو الَّذي: کسی است که، همان است که (رد گزینه‌های ۱ و ۲) // يُسيء: بدی می‌کند (رد گزینه ۳) // بهذا العمل: با این کار (رد گزینه ۲) // يُبعد: دور می‌کند، دور می‌سازد (رد گزینه‌های ۱ و ۲)

۱۸۹- پاسخ: گزینه ۳

- أن نتعلّم: بیاموزیم، یاد بگیریم (رد گزینه ۴) // أن: که (رد گزینه ۱) // نشاطاتنا اليومية: فعالیت‌های روزانه‌مان (رد سایر گزینه‌ها) // يؤدّي إلى الإختلال: به اختلال بینجامد، منجر به اختلال شود (رد گزینه‌های ۱ و ۴) // توازن الطّبيعة: تعادل طبیعت، توازن طبیعت (رد گزینه ۲)

۱۹۰- پاسخ: گزینه ۳

- فَتَح: باز کرد (رد گزینه‌های ۱ و ۴) // دَخَلَ فيه: وارد آن شد (رد گزینه‌های ۲ و ۴) // طائرٌ كان قُرْبَه: پرنده‌ای که نزدیک او بود (رد گزینه‌های ۱ و ۲) // بدأ يأكل: شروع به خوردن کرد (رد گزینه‌های ۱ و ۲) // بقايا الطّعام: باقی‌مانده غذا (رد گزینه ۲)

۱۹۱- پاسخ: گزینه ۱

ترجمه صحیح سایر گزینه‌ها:

(۲) انسان، آزاد خلق شده است، ولی او همیشه اسیر عادت‌هایی است که نفسش، آن‌ها را خلق کرده است!

(۳) این زبان کوچک گاهی شخصی را می‌کشد که قدش یک متر و هشتاد سانتیمتر است!

(۴) انسانی که هدف‌هایی عالی برای زندگی‌اش ترسیم می‌کند، خودش را برای کارهای زیاد حتماً تشویق می‌نماید!

۱۹۲- پاسخ: گزینه ۴

نَفَع: سود رساند

ترجمه صحیح عبارت: «هرکس علم به او سود نرساند، از زیان نادانی در امان نیست!»

۱۹۳- پاسخ: گزینه ۲

دلفین: الدفین (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / حیوان باهوشی است: حیوانٌ ذکی (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / کمک کردن به انسان: مُساعدة الإنسان

(رد گزینه‌های ۱ و ۳)

۱۹۴- پاسخ: گزینه ۱

بررسی و ترجمه گزینه‌ها:

(۱) «هیچ اجباری در دین نیست.» (از نظر مفهومی با عبارت مقابل ارتباطی ندارد.)

(۲) «همانا دروغ‌گو گاهی راست می‌گوید.» ترجمه عبارت مقابل: «هرکس به دروغ شناخته شود، راست‌گویی‌اش شنیده نمی‌شود!»

(۳) «اگر میان آن دو (زمین و آسمان) پروردگاری به جز الله بود، حتماً (آن دو) تباه می‌شدند.» ترجمه عبارت مقابل: «از بسیاری دریانوردان،

کشتی غرق شد!»

(۴) همانا زیبایی، زیبایی عقل و ادب است!

۱۹۵- پاسخ: گزینه ۴

«هذا» اسم اشاره برای نزدیک است. بنابراین «للمفرد القریب» درست است.

۱۹۶- پاسخ: گزینه ۴

«الإخوان» جمع مکسر «أخ» است.

۱۹۷- پاسخ: گزینه ۳

مفرد کلمه «الحَسَنَات»، «حَسَنَة» است نه «حُسْن».

۱۹۸- پاسخ: گزینه ۱

«مُصَدِّق» اسم فاعل از ثلاثی مزید باب «تفعیل» است و به صورت «مُصَدِّق» صحیح می‌باشد.

۱۹۹- پاسخ: گزینه ۲

در گزینه ۲ «الْمُتَفَائِل» اسم فاعل از ثلاثی مزید باب «تفاعل» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «الْمُفْرَدَات» اسم مفعول از ثلاثی مزید باب «إفعال» است.

(۳) «مُؤَدَّبًا» اسم مفعول از ثلاثی مزید باب «تفعیل» است.

(۴) «الْمُعَوَّق» اسم مفعول از ثلاثی مزید باب «تفعیل» است.

۲۰۰- پاسخ: گزینه ۳

اسم مکان بر وزن‌های «مَفْعَل»، «مَفْعِل» و «مَفْعَلَة» می‌آید و برای تشخیص آن به مفرد کلمات توجه می‌کنیم. در گزینه ۳ «الْمَتَاجِر» جمع

«الْمَتَجَر» بوده و اسم مکان است.

۲۰۱- پاسخ: گزینه ۴

یکی از جملاتی که معمولاً در فارسی به صورت مثبت و مؤکد ترجمه می‌شود، جمله‌ای است که دارای اسلوب حصر باشد، اسلوب حصر،

هنگامی است که پیش از «إِلَّا» جمله منفی آمده و مستثنی‌منه ذکر نشده باشد. در گزینه ۴ پیش از «إِلَّا» فعل ماضی منفی «ما سَجَل»

آمده، «هدفاً» مستثنی است، اما مستثنی‌منه ندارد. ترجمه عبارت: «بازیکن فقط یک گل ثبت کرد که تیمش را به پیروزی نهایی رساند!»

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «إِجْتِهَادًا بِالْغَا» مفعول مطلق نوعی است.

(۲) «أَنْ» دو جمله را به هم پیوند می‌دهد و تأکید می‌کند.

(۳) جمله پیش از «إِلَّا» مثبت است و «كُلُّ الْأَعْيَاد» مستثنی‌منه است. بنابراین ساختار جمله، استثناء است.

۲۰۲- پاسخ: گزینه ۲

در زبان عربی یکان پیش از دهگان می‌آید و محدود عددهای ۱۱ تا ۹۹ مفرد است. پس «خمساً و عشرين» در گزینه ۲ درست است. از آنجایی که نقش عدد در باقی گزینه‌ها نیز مفعول است، بنابراین صورت صحیح عدد در سایر گزینه‌ها نیز «خمساً و عشرين» است.

۲۰۳- پاسخ: گزینه ۱

در گزینه ۱ «کتاب» اسم نکره‌ای است که در «نقروء» آن را توضیح داده و توصیف می‌کند. در سایر گزینه‌ها اسم نکره‌ای که فعل بعذر، آن را توضیح دهد، نیامده است.

۲۰۴- پاسخ: گزینه ۳

در گزینه ۳ «الَّذِينَ يَخْتَارُونَ» مستثنی و «أحدٌ» مستثنی‌منه آن است، اما در سایر گزینه‌ها مستثنی‌منه محذوف است و ساختار جمله حصر است.

۲۰۵- پاسخ: گزینه ۲

برای تشخیص منادا زمانی که حرف ندا حذف شده است، نیاز به فعل یا ضمیر مخاطب داریم که تنها در گزینه ۲ «ک» در «نَعْبِدُک» و «لک» نشان می‌دهد «رَبَّنَا» منادا است.

تاریخ

۲۰۶- پاسخ: گزینه ۱

گسترش کشفیات باستان‌شناسی در ایران، منابع نوینی را پیش روی مورخان قرارداد و زمینه تحولی عمیق و اساسی را در تاریخ‌نگاری فراهم آورد.

۲۰۷- پاسخ: گزینه ۳

در دوران صدارت میرزا آقاسی، نفوذ دولت‌های روسیه و انگلستان در ایران افزایش یافت.

۲۰۸- پاسخ: گزینه ۴

خروج ژاپن، آلمان و ایتالیا و نیز اخراج شوروی از جامعه ملل، موجب بی‌اعتباری بیشتر این نهاد بین‌المللی شد.

۲۰۹- پاسخ: گزینه ۱

نمایندگان مخالف قرارداد الحاقی در مجلس شانزدهم، ضمن مخالفت با این قرارداد، طرح ملی شدن صنعت نفت ایران را پیشنهاد کردند. بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه ۲: پس از مخالفت نمایندگان مجلس با قرارداد الحاقی، انتقاد و اعتراض نسبت به این قرارداد در محافل سیاسی و مطبوعاتی ایران گسترش یافت.

گزینه ۳: در ابتدای امر معدودی از نمایندگان مجلس شورای ملی (در مجلس پانزدهم) که مخالف قرارداد بودند، مانع رأی‌گیری درباره آن شدند. گزینه ۴: نمایندگان شورای ملی (دوره چهاردهم) به پیشنهاد دکتر محمد مصدق طرحی را به تصویب رساندند که دولت را از مذاکره و انعقاد قرارداد با کشورهای خارجی در خصوص نفت ایران بدون تأیید و تصویب مجلس منع می‌کرد (۱۳۲۳ ش). این مصوبه در حکم اتخاذ سیاست موازنه منفی بود.

۲۱۰- پاسخ: گزینه ۳

با برگزاری انتخابات اولین دوره مجلس خبرگان رهبری (آذر) ۱۳۶۱ و تشکیل مجلس خبرگان رهبری، تمامی ارکان سیاسی کشور مطابق قانون اساسی شکل گرفتند و نظام سیاسی جمهوری اسلامی به‌طور کامل استقرار یافت.

۲۱۱- پاسخ: گزینه ۲

کتاب تاریخ بیهقی اثر ابوالفضل بیهقی در تاریخ غزنویان از مشهورترین تاریخ‌های سلسله‌ای است.

۲۱۲- پاسخ: گزینه ۴

عبدالله بن ابی پس از پیروزی مسلمانان در جنگ بدر (آغاز تضعیف قدرت و موقعیت قریش)، اظهار مسلمانی کرد؛ اما نقش وی در بسیاری از فتنه‌ها و آشوب‌ها آشکار است. هنگامی که رسول خدا ﷺ تصمیم به محاصره یهودیان بنی‌نضیر گرفت، سردسته منافقان، یهودیان را تشویق به مقاومت کرد و به آنان وعده یاری داد. عبدالله بن ابی همچنین می‌کوشید که انصار را علیه مهاجران تحریک نماید. او حتی در غزه‌های احد و تبوک، به همراه یارانش از سپاه اسلام جدا شد و در جنگ شرکت نکرد.

۲۱۳- پاسخ: گزینه ۱

یکی از اقدام‌هایی که به‌دستور عبدالملک مروان، خلیفه اموی انجام گرفت، برگرداندن خط و زبان دیوان از فارسی به عربی بود.

۲۱۴- پاسخ: گزینه ۲

فارابی فلسفه مشایی را که تلفیقی از جهان‌بینی اسلام و فلسفه ارسطویی و نوافلاطونی بود، پایه‌گذاری کرد.

۲۱۵- پاسخ: گزینه ۴

در دوران ضعف و انحطاط صفوی (۱۰۳۸-۱۱۳۵ق)، شاه صفی نوه و جانشین شاه عباس اول، دستور به قتل سردار باکفایتی مانند امام قلی خان، حاکم فارس داد. در زمان همین شاه قندهار توسط گورکانیان هند از ایران جدا شد. انتقال پایتخت از قزوین به اصفهان در دوران شاه عباس اول (عصر اقتدار و شکوفایی (۹۹۶-۱۰۳۸ق)) رخ داد. مرگ سه شخصیت نام برده شده در گزینه‌ها (وحشی بافقی (درگذشت: ۹۹۱ق)، محتشم کاشانی (درگذشت: ۹۹۶ق)، شیخ بهایی (۹۵۳-۱۰۳۰ق)) پیش از رخ دادن اتفاقات بوده است. پس همه گزینه‌ها به جز گزینه ۴ نادرست هستند.

۲۱۶- پاسخ: گزینه ۲

شناسایی منابع (مرحله سوم): در این مرحله پژوهشگر پس از شناسایی منابع و اسناد تحقیق، میزان اعتبار، دقت و صحت آن‌ها را ارزیابی می‌کند. همچنین اگر محقق از اسناد استفاده کند، باید از اصالت سند و جعلی نبودن آن مطمئن شود. بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه ۱: هر پژوهش علمی نیازمند یک یا چند پرسش است. پرسش‌ها علاوه بر آنکه هدف پژوهش را مشخص می‌کنند، مانع از بیراهه رفتن پژوهشگر از مسیر درست پژوهش می‌شوند (تدوین پرسش‌های تحقیق: مرحله دوم)
گزینه ۳: محقق باید موضوعی را برگزیند که دارای منابع و اطلاعات کافی باشد. (انتخاب موضوع: مرحله اول)
گزینه ۴: کار محققان در مرحله پنجم یعنی تحلیل و تفسیر اطلاعات به کار کارآگاهان شباهت دارد.

۲۱۷- پاسخ: گزینه ۱

آمن هوتپ چهارم یکی از فرعون‌های دوره جدید کوشید، یگانه پرستی را در شکل پرستش خدای خورشید در مصر ترویج کند، اما پس از مرگ او، کاهنان که نقش مهمی در فرهنگ مصر داشتند، دوباره پرستش چندخدایی را رایج کردند.

۲۱۸- پاسخ: گزینه ۳

خدای نام‌ها از مهم‌ترین نوشته‌های تاریخی دوره ساسانی به‌شمار می‌روند که بازگوکننده تاریخ عمومی سرزمین و مردم ایران از آغاز آفرینش تا اواخر حکومت ساسانی هستند. محتوای خدای نام‌ها، آمیخته با افسانه و قصه‌های کهن بوده و مطالب راجع به دوره ساسانی در آن‌ها با واقعیات تاریخی انطباق دارد. در قرون نخستین هجری، مورخان مسلمان ایران مانند طبری و دینوری، با استفاده از ترجمه‌های عربی از خدای نام‌ها، تاریخ ایران باستان را نگاشتند. نوشته‌های این مورخان تا دویست سال پیش همچنان منبع اصلی مطالعه و شناخت تاریخ ایران باستان به حساب می‌آمد. متن اصلی خدای نام‌ها و ترجمه عربی آن‌ها از بین رفته و چیزی از آن‌ها باقی نمانده است. گوسان‌ها داستان‌های ملی و پهلوانی را سینه به سینه به نسل‌های بعدی منتقل می‌کردند. این داستان‌ها بعدها در تدوین خدای نام‌ها و سرودن شاهنامه توسط فردوسی مورد استفاده قرار گرفتند.

۲۱۹- پاسخ: گزینه ۲

اشکانیان در طول حدود ۴۷۰ سال حکومت، چندین بار پایتخت خود را تغییر دادند. پایتخت‌های این سلسله به ترتیب عبارت‌اند از: شهر نسا در ترکمنستان امروزی، شهر صدروازه در حوالی دامغان کنونی که یونانیان به آن هکاتم پولس می‌گفتند و شهر تیسفون در نزدیکی بغداد امروزی.

۲۲۰- پاسخ: گزینه ۳

در عصر ساسانیان، اوستا به زبان پهلوی ترجمه و شرح و تفسیرهایی بر آن نوشته شد. همچنین کتاب‌های اعتقادی بر اساس تعالیم زرتشت به زبان پهلوی تألیف شد. از جمله مهم‌ترین و مفصل‌ترین این کتاب‌ها باید از دینکرد نام برد که دانشنامه‌ای مشتمل بر عقاید زرتشتی است.

مغرافیا

۲۲۱- پاسخ: گزینه ۱

تدوین فرضیه مرحله دوم پژوهش است. در مرحله نخست پژوهش یعنی طرح سؤال و بیان مسئله به مطالعه پیشینه و نتایج تحقیقات پرداخته می‌شود. (یعنی گزینه‌های ۱ و ۳). مرحله سوم پژوهش جمع‌آوری اطلاعات است گردآوری داده‌ها، تدوین پرسش‌نامه و مطالعه بر روی سالنامه‌های آماری مختلف به این مرحله مربوط است. (یعنی گزینه‌های ۱ و ۲)

۲۲۲- پاسخ: گزینه ۱

محل دقیق هر پدیده یا مکان، با توجه به طول و عرض جغرافیایی، موقعیت مطلق یا ریاضی آن مکان است. در گزینه ۱ به مختصات جغرافیایی ایران یعنی شروع از نزدیکی مدار رأس‌السرطان تا جنوب منطقه معتدله اشاره دارد. نکته: در گزینه ۲ شمال منطقه معتدله نادرست است.

۲۲۳- پاسخ: گزینه ۴

توده هوای مرطوب غربی از سمت شمال و غرب کشور در دوره سرد سال وارد می‌شود و رطوبت دریای مدیترانه را وارد کشور می‌کند که این مورد سبب بارش برف و باران در این مناطق می‌شود. بنابراین در این دوره زمانی مناطق شمال و غرب کشور برای فعالیت‌های نظامی نامطلوب است. بهترین فصل برای فعالیت‌های نظامی در منطقه شمالی و غربی اردیبهشت تا مهرماه است.

۲۲۴- پاسخ: گزینه ۱

شهرستان: واحدی از تقسیمات کشوری با محدوده جغرافیایی معین است که از به هم پیوستن چند بخش همجوار تشکیل شده که از نظر عوامل طبیعی و اوضاع اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی، واحد متناسب و همگنی را به وجود آورده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: کوچک‌ترین واحد تقسیمات کشوری دهستان با محدوده جغرافیایی معین است که از به هم پیوستن چند روستا، مکان و مزرعه همجوار تشکیل می‌شود.

گزینه ۳: استان: واحدی از تقسیمات کشوری است که با محدوده جغرافیایی معین، از به هم پیوستن چند شهرستان همجوار با توجه به موقعیت‌های سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و طبیعی تشکیل می‌شود. استان، توسط استاندار اداره می‌شود.

گزینه ۴: بخش: واحدی از تقسیمات کشوری با محدوده جغرافیایی معین است که از به هم پیوستن چند دهستان همجوار، شامل چندین مزرعه، مکان، روستا و احیاناً شهر تشکیل شده که از نظر عوامل طبیعی و اوضاع اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی، واحد همگنی را به وجود آورده است.

۲۲۵- پاسخ: گزینه ۲

گسترده‌گی کشور در عرض جغرافیایی، تنوع اقلیمی و گونه‌های گیاهی، وضعیت مناسبی را برای پرورش انواع دام فراهم کرده است. علاوه بر آن روند رو به رشد صنایع تبدیلی، وجود نیروی انسانی متخصص و ماهر و استفاده از روش‌های علمی در مجموع، باعث رشد این بخش از اقتصاد کشور ما شده است. اختلاف شدید درجه حرارت روزانه و سالانه در نواحی مختلف ایران، سبب ایجاد تنوع فراوان در تولیدات باغی شده است. کشور ما برای تولیدات باغی از مزیت‌های زیادی برخوردار است؛ زیرا امکان کشت انواع گوناگون میوه‌های سردسیری، نیمه گرمسیری و گرمسیری را دارد.

۲۲۶- پاسخ: گزینه ۱

هر ۱۰۰۰ متر که ارتفاع افزایش می‌یابد، ۶ درجه هوا سردتر می‌شود. بنابراین:

$$8 \times 6 = 48$$

$$16 - 48 = 32 \text{ (درجه سردتر)}$$

۲۲۷- پاسخ: گزینه ۴

یکی از عوامل مؤثر در هوازدگی فیزیکی اختلاف دمایی است که منجر به ترک خوردن و خرد شدن سنگ‌ها می‌شود و از ویژگی‌های منطقه گرم و خشک محسوب می‌شود.

۲۲۸- پاسخ: گزینه ۳

زبان قوم سامی، زبان مردم عرب و یهود و زبان قوم حامی، زبان بعضی از مردم در شمال آفریقا است.

۲۲۹- پاسخ: گزینه ۲

نواحی از نظرنوع غالب مبادلات اقتصادی به دو گروه اصلی تقسیم می‌شوند:

(۱) کشورهایی که اقتصاد آن‌ها به‌طور عمده مبتنی بر تولید و صدور مواد اولیه و خام و منابع انرژی و معدنی است.

(۲) کشورهایی که اقتصاد و درآمد آن‌ها به‌طور عمده مبتنی بر تولید و صدور انواع کالاهای کارخانه‌ای و صنعتی همراه با فناوری‌های پیشرفته و نوین است. اقتصاد کشورهای گروه اول در برابر نوسانات قیمت در بازارهای جهانی آسیب‌پذیری زیادی دارد و کاهش قیمت خرید محصولات آن‌ها می‌تواند شوک‌های عظیمی به اقتصادشان وارد کند. در این نوع اقتصاد، حمایت از بخش‌های تولیدی داخلی ضعیف است و واردات گسترش زیادی دارد.

۲۳۰- پاسخ: گزینه ۱

نظریه راتزل: اگر کشورهای کوچک برای جمعیت خود فضای کافی نداشته باشند و درصدد توسعه سرزمین‌های خود برنیابند، نابودی آن‌ها حتمی است. او همچنین برای عامل موقعیت جغرافیایی اهمیت قائل بود و اعتقاد داشت که موقعیت یک کشور در مجاورت یک دولت قوی یا ضعیف، بر سیاست و قدرت آن تأثیر می‌گذارد.

نظریه ماهان: او نظریه قدرت دریایی را طرح کرد و فضاهای دریایی و اقیانوسی را در شکل‌گیری قدرت جهانی و کنترل و محاصره قدرت خشکی مؤثر می‌دانست.

نظریه مکیندر: او معتقد بود بخش عمده خشکی‌های جهان سه قاره به هم چسبیده آسیا و اروپا و آفریقا است. و جزیره جهانی نام دارد. مکیندر در این جزیره جهانی منطقه خشکی اوراسیا را دژ جهان می‌دانست.

۲۳۱- پاسخ: گزینه ۳

با حرکت به‌سوی بالای هرم، جمعیت سکونتگاه‌ها بیشتر می‌شود و خدماتی هم که ارائه می‌دهند، بیشتر و متنوع‌تر است.

۲۳۲- پاسخ: گزینه ۴

فقیران شهری به‌علت اختلاف طبقاتی شدید، رعایت نشدن عدالت اجتماعی در توزیع درآمدها و بی‌توجهی حکومت‌ها به حمایت‌های تأمین اجتماعی، پول کافی برای اجاره یا خرید مسکن ندارند. یکی از پدیده‌هایی که به همین دلیل و در نتیجه مشکل مسکن شکل می‌گیرد، اسکان غیررسمی یا غیرقانونی مانند زاغه‌نشینی است.

۲۳۳- پاسخ: گزینه ۳

در شکل ابتدا نقطه الف و سپس نقطه ب در مقابل خورشید قرار می‌گیرد. پس ساکنان نقطه الف طلوع خورشید را زودتر مشاهده می‌کنند و غروب خورشید هم در آنجا زودتر فرا می‌رسد. باید بدین نکته توجه کنید که زمین از غرب به شرق حرکت می‌کند، مناطق شرقی زودتر در معرض نور آفتاب قرار می‌گیرند.

۲۳۴- پاسخ: گزینه ۴

در بین عناصر آب و هوایی، حجم بارش و مدت زمان آن نقش مهمی در وقوع سیل دارد. بیشتر سیل‌ها پس از یک بارش شدید و سریع جاری می‌شوند. اما در مورد زمین لغزش بارش‌هایی که شدت آن‌ها کمتر، اما مدت آن‌ها بیشتر است، تأثیر بسیار بیشتری در ناپایداری دارند؛ زیرا بارش‌های شدید به سرعت جاری می‌شوند و کمتر نفوذ پیدا می‌کنند تا موجب لغزش شوند.

۲۳۵- پاسخ: گزینه ۲

پیش از وقوع زمین لرزه ممکن است در اثر فشار بر لایه‌های پوسته زمین، سطح آب زیرزمینی (در چاه‌ها، چشمه‌ها و قنات‌ها) بالا یا پایین برود و ترکیب شیمیایی آن‌ها تغییر یابد. همه این‌ها می‌توانند نشانه‌هایی از وقوع احتمالی زلزله باشند.

فلسفه و منطق

۲۳۶- پاسخ: گزینه ۳

باید تک‌تک گزینه‌ها را بررسی کنیم:

گزینه ۱: پایه میز به طور کامل جدا شده است، پس دلالت «پایه میز» مطابقی خواهد بود.
گزینه ۲: نکته: هرگاه مقصود از یک کلمه بخشی از آن باشد، دلالتش تضمن است ولی هرگاه قیودی مثل «در (به معنای درون)، قسمتی از، بخشی از و ...» قبل از آن کلمه بیایند، آن کلمه دلالت مطابقی پیدا می‌کند. مثلاً اگر بگوییم «ماشین را جارو کردم» چون مقصودمان درون اتاق ماشین است، دلالت «ماشین» تضمن است ولی اگر بگوییم «درون ماشین را جارو کردم» دلالت «ماشین» مطابقی خواهد بود. زیرا در دلالت تضمن معنای «ماشین» است و «درون ماشین» است و لذا اگر در جمله دوم دلالت تضمن باشد معنای جمله این گونه می‌شود «درون درون ماشین را جارو کردم». واضح است که تکرار شدن معنای «درون» صحیح نیست. پس دلالت «ماشین» باید مطابقی باشد.
طبق این نکته، درست است که هیدروژن بخشی از مولکول آب است ولی در اینجا گفته «در هر مولکول آب» بنابراین مقصود از «مولکول آب» کل مولکول آب است که البته درون آن دو هیدروژن وجود دارد. پس دلالت مولکول آب مطابقی است.
گزینه ۳: در نماز فقط هنگام سجده است که پیشانی بر خاک می‌ساییم، نه در کل نماز. پس دلالت «نماز» تضمنی خواهد بود.
توجه: ممکن است گفته شود بر اساس همان نکته که گزینه ۲ را رد کردیم، می‌توانیم گزینه ۳ را هم رد کنیم. یعنی چون گفته «در نماز»، دلالت «نماز» مطابقی باشد. اما در این صورت سؤال هیچ جواب صحیحی نخواهد داشت! لذا باید ببینیم قید «در» در کدام یک از این دو گزینه می‌تواند معنای دیگری داشته باشد که منجر به مطابقی شدن کلمه بعدش نشود. در گزینه ۳ «در» می‌تواند معنای «هنگام» بدهد. در این صورت چون هنگام کل نماز سر بر خاک نمی‌ساییم بلکه فقط هنگام سجده این کار را می‌کنیم، دلالت «نماز» تضمن خواهد بود.
گزینه ۴: کل روسری را هدیه داده است، پس دلالت آن مطابقی است.

۲۳۷- پاسخ: گزینه ۲

با توجه به اینکه یک طبقه‌بندی درست انجام شده است، رابطه «تباین» و «عموم و خصوص مطلق» را داریم (رد گزینه‌های ۱ و ۴). از طرفی «جانوران» و «دارای حواس» رابطه تساوی دارند (رد گزینه ۳). بنابراین فقط گزینه ۲ (عموم و خصوص من وجه) می‌تواند پاسخ صحیح باشد.

۲۳۸- پاسخ: گزینه ۱

با تمثیل کردن انسان متکبر به زمین بلند و انسان متواضع به زمین پست و گود و اینکه آب به سوی دومی سرازیر می‌شود و به سمت زمین بلند نمی‌رود، دلیل اینکه افتادگی سبب رسیدن به فیض می‌شود را توضیح داده است. پس استدلالی است که از تمثیل برای اثبات استفاده کرده و لذا استقرای تمثیلی است.

سایر گزینه‌ها: دقت کنید که «تمثیل» با «استقرای تمثیلی» فرق دارد و در این گزینه‌ها تمثیل داریم، نه استقرای تمثیلی. زیرا با تمثیل چیزی اثبات نشده است بلکه صرفاً مقصود شاعر توضیح داده شده است.

۲۳۹- پاسخ: گزینه ۴

قسمت اول: بعضی از دانشجویان دیپلم ندارند (دیپلمه نیستند) (ک) ————— نقیض ————— هر دانشجویی دیپلمه است (ص) ————— عکس مستوی ← بعضی دیپلمه‌ها دانشجویان هستند. (ص)

قسمت دوم: همه جانوران حس دارند (دارای حس هستند) (ص) ————— تداخل ————— برخی از جانوران دارای حس‌اند. (ص)
گزینه‌های ۱ و ۲: اینکه «همه حس‌داران (یا هر دارای حسی)، جانورند» عکس قضیه دوم است ولی عکس مستوی نیست زیرا عکس مستوی موجب کلیه، باید موجب جزئی باشد، نه کلیه. پس مغالطه ایهام انعکاس رخ داده است. البته قسمت اول هر دو گزینه درست است.
توجه: قسمت دوم این دو گزینه از نظر محتوایی و با توجه به دانش زیست‌شناختی ما درست است ولی مقصود سؤال این است که از طریق قواعد منطقی از درستی آن‌ها مطمئن باشیم، نه از اطلاعات عمومی.

گزینه ۳: در قسمت اول برای سالبه جزئی، عکس مستوی در نظر گرفته است در حالی که عکس لازم‌الصدق ندارد (مغالطه ایهام انعکاس).
قسمت دوم درست است.

۲۴۰- پاسخ: گزینه ۱

دیاگرام قیاس شکل چهارم را با توجه به اطلاعات صورت سؤال، رسم می‌کنیم:

.....	ب	د		طبق قانون کیفیت نتیجه، مقدمه اول سالیه است. از طرفی حدوسط (ب) چون در مقدمه دوم منفی است طبق شرط دوم باید در مقدمه اول مثبت باشد	هیچ	ب ⁺	د	نیست.
هر	الف	ب-	است.		هر	الف	ب-	است.
←								
∴ بعضی د- الف نیست.				∴ بعضی د- الف نیست.				

با توجه به دیاگرام، قضیه «هیچ ب د نیست» تنها قضیه‌ای است که می‌تواند مقدمه دیگر این قیاس باشد.

۲۴۱- پاسخ: گزینه ۴

هر چهار گزینه قیاس‌های استثنایی اتصالی هستند که در دو حالت «رفع مقدم» و «وضع تالی» نامعتبرند. پس در بین گزینه‌ها باید دنبال یکی از این دو حالت باشیم:

گزینه ۱: رفع تالی (معتبر)

گزینه ۲: وضع مقدم (معتبر) («توانا بود هر که دانا بود» به صورت «اگر دانا بود، آنگاه توانا بود» استاندارد می‌شود).

گزینه ۳: وضع مقدم (معتبر)

گزینه ۴: وضع تالی (مغالطه وضع تالی)

۲۴۲- پاسخ: گزینه ۱

«دوری از مغالطه‌ها» یکی از فواید تفکر فلسفی است. فلسفه از توانایی منطقی تشخیص مغالطه‌ها و پرهیز از آن‌ها کمک می‌گیرد تا اندیشه‌های فلسفی درست از تفکرات غلط تشخیص داده شود و راه رسیدن به اعتقادات درست هموار گردد. از این رو، فیلسوفان با مغالطه‌ها سر و کار دارند.

گزینه ۲: هدف فیلسوف از کشف حقیقت، این نیست که از بند عادات نابخردانه، پیش‌داوری و تعصب رها شویم بلکه برعکس، هدف از رها شدن از این امور، کشف حقیقت است.

گزینه ۳: پیگیری جدی هر گونه سؤال و کنجکاوی انسان، تفکر فلسفی نیست بلکه سؤال و کنجکاوی باید در حوزه امور بنیادی باشد.

گزینه ۴: فیلسوف هیچ باوری را بدون استدلال نمی‌پذیرد.

۲۴۳- پاسخ: گزینه ۴

اساس همه دانش‌ها، یافته‌هایی سودمند درباره کلی هستی (حقایق بنیادی و فلسفی) است که در فلسفه بررسی می‌شوند و لذا روش درک آن‌ها، شناخت عقلی است.

گزینه ۱: به دو گونه می‌توان این گزینه را رد کرد: یکی اینکه «بدیهیات عقلی» بدون نیاز به تفکر و استدلال برای عقل قابل دستیابی هستند. و دیگری اینکه تعبیر «فقط از راه تفکر و استدلال» اشاره به تعقل محض یا همان شناخت عقلی دارد و سایر انواع تفکر عقلی از جمله استدلال تجربی و ... را شامل نمی‌شود. در حالی که امور تجربی نیز جزء واقعیت‌هایی هستند که توسط عقل و با همکاری حس فهمیده می‌شوند. به عبارت دیگر تعبیر «فقط»، عدم همکاری با دیگر قوا را می‌رساند، نه اینکه «عقل» فقط استدلال می‌کند؛ خواه استدلال عقلی محض باشد و خواه استدلال متکی بر شناخت‌های غیرعقلی. (به نظر می‌رسد روش اول رد این گزینه، صحیح‌تر است ولی چون در کتاب درسی و در درس ۷ یادهم، تأکید زیادی روی آن نبوده است، احتمال دارد مقصود طراح کنکور، روش دوم باشد).

گزینه ۲: شناخت عقلی، یعنی تعقل محض (عدم استفاده عقل از یافته‌های تجربی و یافته‌های دیگر قوای شناختی). در حالی که ابزار عقل می‌تواند با سایر ابزارها هم همکاری داشته باشد و به شناخت‌های دیگری از جمله شناخت تجربی دست پیدا کند.

گزینه ۳: قلمرو ابزار عقل، همه هستی است؛ نه فقط موجودات ماورای طبیعی. به عنوان مثال قاعده عقلی علیت درباره موجودات مادی هم صادق است و لذا یک موجود مادی و محسوس هم می‌تواند موضوعی برای تأمل عقلی باشد.

۲۴۴- پاسخ: گزینه ۲

کانت و دکارت، هر دو قبول دارند که نفس موجودی مجرد و غیرمادی است و لذا از قوانین فیزیکی آزاد است و از این رو موجودی مختار محسوب می‌شود.

گزینه ۱: از نظر افلاطون، نفس، جزء عقل نیست بلکه خودش جزء عقلانی انسان است (یعنی نفس = جزئی از انسان که قدرت تعقل دارد؛ نه جزئی از عقل انسان). همچنین افلاطون معتقد است که نفس تنها موجودی است که دارای عقل است. مقصود او از «دارای عقل» همان قدرت تعقل است.

گزینه ۳: دکارت بدن انسان را ماشین می‌داند ولی ذهن و حقیقت انسان را ماشین نمی‌داند. در حالی که هابز ذهن انسان (و نیز حقیقت او را) ماشین به حساب می‌آورد.

گزینه ۴: همه فیلسوفان مطرح شده در کتاب درسی از جمله داروینیست‌ها رعایت اصول اخلاقی را ضروری می‌دانند ولی دلیل این ضرورت از نظر آنان متفاوت است. از نظر داروینیست‌ها اخلاق ضروری است زیرا انسان وارد زندگی اجتماعی و زیست اجتماعی شده است و چنین زیستی بدون اخلاق ممکن نیست.

۲۴۵- پاسخ: گزینه ۱

ابن سینا معتقد است که وقتی بدن انسان دوره جنینی را در رحم مادر گذراند و به مرحله‌ای رسید که صاحب همه اندام‌های بدنی شد، خداوند روح انسانی را به آن عطا می‌کند. همچنین او مانند ارسطو، حیات بدن را به روح می‌داند بنابراین روح تا پایان حیات زمینی، بدن را همراهی خواهد کرد.

گزینه ۲: اینکه ویژگی خاص انسان، پیچیدگی بسیار زیاد او باشد، دیدگاه ماتریالیست‌ها و داروینیست‌ها است، نه دیدگاه ملاصدرا که انسان را دو بُعدی می‌داند. وحدت حقیقی روح و بدن در دیدگاه ملاصدرا، به این معنا نیست که روح امری فرعی نسبت به بدن است و حقیقت انسان، بدن اوست. بلکه به این معناست که بُعد روحانی انسان، مجزا از بُعد جسمانی او نیست و حاصل تکامل همان بُعد جسمانی است.

گزینه ۳: او عقیده داشت که نفس انسان، همان جنبه نورانی وجود و جسم و بدن او، همان جنبه ظلمانی اوست. پس نفس آمیخته‌ای از نور و ظلمت نیست. (تذکر: البته کتاب درسی در جای دیگر، هر موجودی غیر از خداوند را ترکیب نور و ظلمت دانسته است و لذا نفس هم به عنوان یک موجود مستقل از بدن، چنین ترکیبی دارد. باید توجه داشت که نور و ظلمت از نگاه سهروردی دو معنا دارد. یکی به معنای وجود و عدم. و دیگری به معنای وجود مجرد و وجود مادی. اینکه هر موجودی غیر از خداوند ترکیب نور و ظلمت است، معنای اول را به ذهن می‌آورد (البته «عدم» چیزی نیست که «وجود» بتواند با آن ترکیب شود و تعبیر «ترکیب شدن آن‌ها» با مسامحه یعنی «نور محض و بالاترین درجه وجود موردنظر نیست بلکه مراتب پایین‌تر وجود موردنظر است»). اما اینکه نفس، جنبه نورانی وجود انسان است، معنای دوم را تداعی می‌کند. یعنی نفس موجودی مجرد و غیرمادی است. در این تست با توجه به اینکه در ابتدا مفهوم وجود را همان نور دانسته است، قاعدتاً باید معنای اول موردنظر باشد ولی در این صورت این گزینه هم درست خواهد بود و تست دو پاسخ خواهد داشت. لذا با توجه به درست بودن گزینه ۱ و نیز با توجه به ظاهر متن کتاب درسی، می‌شد تشخیص داد که در انتهای این گزینه معنای دوم موردنظر بوده است و نفس را به عنوان یک موجود مجرد، نباید ترکیبی از نور (مجرد) و ظلمت (مادی) دانست.

گزینه ۴: همه فیلسوفان خودشان عارف نبودند و لزوماً به شهود نرسیده بودند بلکه برخی از آنان فقط عارفانی را می‌شناختند که به این مقام رسیده و معتقد بودند بدون روح مجرد، شهود ممکن نیست.

۲۴۶- پاسخ: گزینه ۳

کانت فعل اخلاقی را ناشی از اراده آزاد انسان در راستای اطاعت از وجدان و گرایش‌های عالی انسانی می‌داند، نه اینکه این فعل را صرفاً ناشی از وجدان و گرایش‌های عالی بداند.

گزینه ۱: با توجه به اینکه کانت احکام وجدان اخلاقی را قابل تعمیم و مشترک بین انسان‌ها می‌داند، وجدان از مصادیق عقل خواهد بود. زیرا واضح است که این ادراک حسی نیست و ادراکات قلبی هم شخصی و غیرقابل تعمیم هستند و ابزاری جز عقل و حس و قلب هم نداریم. بنابراین اینکه فعل اخلاقی به فرمان وجدان صورت می‌گیرد، در واقع یعنی به فرمان عقل (عملی).

توجه: ممکن است در برخی تست‌ها «وجدان» را از جهت بی‌واسطه ادراک کردن، مصداق قلب هم بدانند ولی در این تست کنکور چون با این فرض تست دو جوابه می‌شود، نباید آن را پذیرفت. ولی ممکن است در تست دیگری شرایط به عکس باشد و فقط در صورتی که وجدان را از احکام عقل ندانیم به پاسخ منحصر به فرد برسیم. البته با توجه به این تست کنکور، بهتر است اولاً وجدان را از احکام عقل در نظر بگیریم و تا ناچار نشده‌ایم سراغ فرض قلبی بودن آن نرویم.

گزینه ۲: وظیفه اخلاقی، اطاعت از وجدان اخلاقی است که ملاک فعل اخلاقی محسوب می‌شود.

گزینه ۴: کانت قاعده اخلاقی را یک قانون کلی و عمومی می‌داند. بنابراین معتقد است، فعل اخلاقی در عین اینکه باید در اطاعت از وجدان باشد، قابل تعمیم نیز هست.

۲۴۷- پاسخ: گزینه ۳

وقتی به چیزی اشاره می‌کنیم یعنی اشاره ما مرجعی دارد که همان مرجع به نحوی موجود است. در اشاره‌های حسی به یک واقعیت خارجی اشاره می‌کنیم و در اشاره‌های ذهنی به یک وجود ذهنی. پس به هر حال هر اشاره‌ای مستلزم این است که به نوعی به وجود مشارالیه باور داشته باشیم. البته ممکن است باور ما درست نباشد ولی به هر حال بدون این باور، اشاره کردن غیرممکن است.

گزینه ۱: هر واقعیتی (موجودی) این دو حیثیت را دارد، نه هر چه فرض شود. مثلاً دیو به عنوان یک فرض خیالی، هستی ندارد.

گزینه ۲: همه ماهیت‌ها برخی مصادیق فرضی و خیالی و ناموجود هم دارند و لذا برای هر ماهیتی، برخی ماهیت‌ها موجود نیستند. بنابراین قطعاً نسبت ماهیت یک چیز و وجودش تساوی نیست.

گزینه ۴: ممکن است ماهیت را به درستی شناخته باشیم و فقط در مورد وجودش اشتباه کرده باشیم. مثلاً وقتی شیئی را از دور انسان می‌پنداریم و بعد از جلو رفتن متوجه می‌شویم که درخت بوده است، ما همچنان انسان را به درستی می‌شناسیم ولی در مورد وجود آن انسان خطا کرده‌ایم.

۲۴۸- پاسخ: گزینه ۲

مقصود از عقلی بودن علیت این است که این رابطه با ابزار عقل و از طریق استدلال عقلی محض درک می‌شود و حس و تجربه در درک آن نقشی ندارد (رد گزینه ۱). این مطلب در کتاب درسی در مبحث «منشأ درک و پذیرش رابطه علیت» مطرح شده است که به دنبال بیان چگونگی درک رابطه علیت است.

گزینه ۳: این سؤال به دنبال استدلالی است که از طریق آن، علیت اثبات می‌شود. اما مقصود از عقلی بودن علیت، این نیست که استدلال آن چیست بلکه این است که علیت به طور کلی از کدام طریق شناختی و با کدام ابزار شناخت درک می‌شود.

گزینه ۴: آن کسی که اعتقاد داشت ذهن رابطه علیت را می‌سازد، هیوم بود، نه فیلسوفان مسلمان.

۲۴۹- پاسخ: گزینه ۴

افلاطون می‌گوید هر چیزی در پرتو مثال خیر دارای حقیقت می‌شود؛ نه برعکس. یعنی نمی‌گوید که مثال خیر از حقیقت پرتو می‌گیرد. گزینه ۱: از نظر افلاطون، نظم باید از وجودی عاقل سرچشمه بگیرد که می‌توان از این معنا به ناشی شدن نظم از عقل و ریشه داشتن نظم در آن تعبیر کرد.

گزینه ۲: افلاطون معتقد است موجودات عالم مُثُل که اموری تغییرناپذیرند، فقط با تعقل قابل درک هستند (البته در درس ۸ فلسفه یازدهم، راه شهود هم برای همین امر از دیدگاه افلاطون معرفی شده بود ولی در تست‌های درس ۵ دوازدهم نباید آن مطلب را در نظر گرفت زیرا کتاب درسی در این درس، عقل را تنها راه از نگاه افلاطون معرفی می‌کند).

گزینه ۳: خدا نزد افلاطون یک خدای معین با ویژگی‌های روشن است و این، با چندخدایی یونان تفاوت دارد. از نظر وی، کار خداوند هدف‌دار است و بر اساس حکمت و برای هدفی خاص صورت می‌گیرد. لذا باید یک خدا باشد که هدفش یکی باشد.

۲۵۰- پاسخ: گزینه ۴

وجه تمایز اصلی این دو برهان در این است که ملاصدرا به ماهیت و حالت تساوی آن نسبت به وجود و عدم نگاه نمی‌کند و مستقیم سراغ خود وجود و فقر و نیازش می‌رود. در نتیجه بر خلاف ابن‌سینا که از ملاحظه حالت امکانی ماهیت، نیاز آن به واجب‌الوجود بالذات را نتیجه می‌گرفت، ملاصدرا خود وجود و هستی را عین وابستگی و فقر می‌دید و از ملاحظه وضعیت امکان فقری وجود، نیاز به یک موجود غنی بالذات را استنباط می‌کرد.

گزینه ۱: ملاصدرا اصلاً کاری با «ماهیت» ندارد و معتقد است برهان را باید بر اساس بررسی «وجود» تنظیم کرد. بنابراین اختلاف سر این نیست که ماهیت حالت امکانی دارد یا ندارد، بلکه اختلاف در این است که آیا اصلاً ماهیت را باید بررسی کرد و سپس به وجود رسید یا از ابتدا باید به وجود توجه نمود.

گزینه ۲: کسی که مستقیماً از رابطه علیت استفاده می‌کند، فارابی است، نه ابن‌سینا و ملاصدرا. اما ابن‌سینا هم غیرمستقیم با بررسی ملاک نیاز به علت (تساوی ماهیت معلول بین وجود و عدم) از این رابطه استفاده کرده است. در این صورت، ملاصدرا هم ملاک نیازمندی معلول به علت را مطرح کرده است (فقر وجودی) و به این ترتیب غیرمستقیم از رابطه علیت بهره برده است. پس نمی‌توان گفت استفاده از رابطه علت و معلول اختلاف بین ابن‌سینا و ملاصدرا است.

گزینه ۳: از نظر ابن‌سینا موجود حتماً واجب است (بالذات یا بالغیر) پس نمی‌توان از تساوی موجودات نسبت به وجود و عدم گفت. در حقیقت ابن‌سینا از تساوی ماهیات نسبت به وجود و عدم می‌گوید، نه تساوی موجودات.

۲۵۱- پاسخ: گزینه ۱

دانش عملی، دانش حاصل از عقل عملی است و به بایدها و نبایدهای اخلاقی مربوط است. بر این اساس گزینه‌ها را تحلیل می‌کنیم:

گزینه ۱: حد اعتدال قوای سه‌گانه نفس انسانی همان فضیلت از نظر ارسطو است که باید رعایت شود تا انسان به سعادت برسد. پس این مورد با عقل عملی به دست می‌آید و دانش عملی محسوب می‌شود.

سایر گزینه‌ها: ربطی به مسائل اخلاقی ندارند پس دانش نظری هستند.

۲۵۲- پاسخ: گزینه ۲

هراکلیتوس با به کار بردن مفهوم «لوگوس»، به هر دو معنای عقل توجه داشته است. از نظر او «کلمه» و «سخن» (لوگوس) ظهور و پرتو عقل متعالی و برتر (معنای دیگر لوگوس) است. از طرفی خود «کلمه» و «سخن» هم ظهور عقل انسانی است پس می‌توان گفت عقل انسانی مظهر حقیقتی برتر است.

گزینه ۱: سخن انسان، اندیشه‌های خودش است و اشیای جهان به منزله سخن عقل متعالی و برتر است.

گزینه ۳: سخن درستی است ولی نتیجه فلسفی کاربرد مفهوم لوگوس نیست.

گزینه ۴: سخن درستی است و معانی لوگوس را مطرح می‌کند ولی این صرفاً معناشناسی مفهوم لوگوس است و نتیجه فلسفی هراکلیتوس را توضیح نمی‌دهد. لذا با اینکه این گزینه قابلیت دارد که پاسخ این سؤال باشد ولی گزینه ۲ گزینه مناسب‌تری است و صورت سؤال هم گزینه مناسب‌تر را خواسته است.

۲۵۳- پاسخ: گزینه ۳

ملاک درستی هر گزاره‌ای در فلسفه، استدلال عقلی برهانی است. معنای صدق و درستی هم همان مطابقت با واقعیت است. پس استدلال باید مطابقت گزاره با واقعیت را نشان دهد (در اینجا بدیهیات عقلی که نیاز به استدلال ندارند در نظر گرفته نشده‌اند).

گزینه ۱: هر نوع استدلالی مورد نظر یک فیلسوف نیست. بلکه استدلال باید متناسب موضوع آن و با روش صحیح باشد تا حقیقت را کشف کند و به چنین استدلالی برهان گفته می‌شود.

گزینه ۲: عقل، هم می‌تواند درباره هستی و چیستی گزاره‌های درست بیندیشد و هم درباره هستی و چیستی گزاره‌های نادرست. اما صرف اینکه عقل توانایی دارد درباره یک موضوع بیندیشد، دلیل نمی‌شود که بگوییم آن گزاره درست است یا نادرست.

گزینه ۴: سازگاری با مبانی و اصول فلسفه لازم است ولی کافی نیست. برخی گزاره‌های نادرست هم با این مبانی سازگارند. مثلاً وجود سیمرغ احتمالاً با مبانی فلسفی سازگار است ولی نمی‌توان گفت مطلب درستی است.

۲۵۴- پاسخ: گزینه ۱

دقیق‌ترین توصیف درباره تفاوت حکمت اشراق و مشاء این است که حکمت اشراق علاوه بر استدلال، به کشف و شهود نیز در کنار آن می‌پردازد و این امر را برای به نتیجه حقیقی رسیدن بحث فلسفی لازم می‌داند.

گزینه ۲: این بیان به جنبه عرفانی حکمت اشراق پرداخته است، ولی جنبه فلسفی آن را مطرح نکرده است و لذا این بیان در واقع تفاوت عرفان با حکمت مشاء را به طور دقیق توضیح داده است، نه تفاوت حکمت اشراق با حکمت مشاء را.

گزینه ۳: حکمت اشراق نیز از فلسفه یونان بهره می‌برد هرچند به حکمت ایران باستان هم نظر داشت. به هر حال این بیان درباره تفاوت اصلی مناسب نیست.

گزینه ۴: هر دو به مسأله واقعیت و وجود می‌پرداختند ولی سهروردی به جای اصطلاح «وجود» بیشتر از تعبیر «نور» استفاده می‌کرد.

۲۵۵- پاسخ: گزینه ۲

ذهن عادی در ابتدا به اشتباه اصالت ماهیت را درست‌تر از اصالت وجود می‌بیند. یعنی گمان می‌کند در جهان ماهیت‌ها اصیل‌اند و تحقق دارند و مفهوم وجود یک مفهوم اعتباری و ذهنی است که از ماهیت‌ها انتزاع می‌شود. طبعاً مفهوم وجود یک مفهوم مشترک بین همه واقعیات است و این مطلب ربطی به اصالت ماهیت یا اصالت وجود ندارد و همه آن را قبول دارند.

گزینه ۱: کیوتر بودن همان وجود داشتن نیست بلکه ماهیتی اعتباری است و انتزاع ذهن از وجود کیوتر محسوب می‌شود.

گزینه ۳: با توجه به اصالت وجود که مورد قبول ملاصدرا است، وجود زردآلو از زردآلو بودن (ماهیت) انتزاع نمی‌شود بلکه برعکس است؛ یعنی زردآلو بودن از وجود زردآلو انتزاع می‌شود.

گزینه ۴: نور همان وجود است (نه ماهیت)، چه نور قوی باشد و چه نور ضعیف. پس ترکیب نور قوی و ضعیف (اگر تعبیر درستی باشد)، همان ترکیب ماهیت و وجود نیست بلکه ترکیب وجود قوی و وجود ضعیف است.

روانشناسی

۲۵۶- پاسخ: گزینه ۱

بررسی عبارات به ترتیب:

■ این عبارت حدسی اولیه است، در پاسخ به مسئله «چه عواملی باعث جلوگیری از ابتلا به کرونا می‌شوند؟». از آنجایی که عبارتی مبنی بر تأیید شدن این جمله از طریق آزمایش یا شواهد علمی نداریم، این جمله قانون یا اصل نیست، بلکه یک فرضیه است.

■ اگر پزشکان درحال آزمایش برای یافتن داروی قطعی کرونا هستند، یعنی با یک مسئله علمی مواجه شده‌اند، و آن این است که «چه دارویی می‌تواند بیماری کرونا را درمان کند؟»

■ فرضیه‌ها درصورت پذیرفته شدن (پس از مشاهدات تجربی و مطابقت با یافته‌های مقبول)، به قانون یا اصل تبدیل می‌شوند. این عبارت نیز یک قانون است، زیرا فرضیه‌ای را بیان می‌کند که توسط سازمان بهداشت جهانی، مورد تأیید قرار گرفته است.

۲۵۷- پاسخ: گزینه ۲

الف: انجام دادن دو تکلیف هم‌زمان، کارایی توجه را کاهش می‌دهد. اما در موارد زیر، این اثر منفی کمتر بروز پیدا می‌کند: (۱) دو تکلیف به همدیگر شبیه باشند. (۲) تکالیف دشوار نباشند. (۳) فرد انجام دهنده، از مهارت‌های لازم برخوردار باشد.

در نتیجه این عوامل عبارتند از: شباهت تکلیف، دشواری تکلیف، مهارت فرد.

قسمت «الف» همه گزینه‌ها درست است، هرچند در گزینه ۲ دقیق‌تر آمده است.

ب: با توجه به عوامل مؤثر در کارایی توجه هم‌زمان، رانندگان مبتدی به دلیل این که مهارت زیادی در رانندگی ندارند، درصورت صحبت کردن با دیگران حین رانندگی، کارایی توجه آن‌ها کاهش می‌یابد.

تعمیرکاران حرفه‌ای که توجه متمرکز روی کارشان دارند و تنها به آن توجه می‌کنند، کارایی توجه زیادی دارند. (گزینه ۱)

آشپزان و رانندگان حرفه‌ای، به دلیل داشتن مهارت زیاد، اگر هم‌زمان مشغول کار دیگری نیز باشند، کارایی توجهشان کاهش چندانی پیدا نمی‌کند. (گزینه‌های ۳ و ۴)

۲۵۸- پاسخ: گزینه ۲

رفتارهایی که وابسته به آمادگی زیستی هستند، رشد یا پختگی نام دارند. از آنجایی که وراثت نقش تعیین کننده‌ای در رشد یا آمادگی زیستی دارد، در بسیاری از موارد می‌توانیم با بررسی خصوصیات سایر اعضای خانواده و خویشان در دوره‌های سنی مشخص، برخی از ویژگی‌های رفتاری و شناختی کودک را پیش‌بینی کنیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: دارا بودن خصوصیات ارثی یکسان، تنها مختص به دوقلوهای همسان است. دوقلوهای ناهمسان و خواهر و برادرهای دارای فاصله سنی، دارای ویژگی‌های وراثتی مشابه (نه یکسان) هستند.

گزینه ۳: مفهوم این عبارت، نادرست است. زیرا تغییرات رشد، هم تحت تأثیر عوامل محیطی هستند و هم عوامل زیستی. همچنین عوامل محیطی تا حدودی بر رشد هم تأثیرگذار هستند. برای مثال ممکن است فرزند دوم خانواده، به دلیل مشاهده و الگو گرفتن از برادرش، توانایی نشستن مستقل را زودتر از ۸ ماهگی به دست آورد.

گزینه ۴: این مثال مربوط به رشد و عوامل زیستی است، نه عوامل محیطی. ضمناً فرزندان یک خانواده لزوماً دارای عوامل محیطی یکسانی نیستند. ممکن است فرزند دوم از نظر آموزش، تمرین، تقلید، شرایط اقتصادی خانواده، میزان وقت‌گذاری پدر و مادر و ... متفاوت باشد.

۲۵۹- پاسخ: گزینه ۴

بررسی موارد به ترتیب:

■ دخالت دادن فرزند در تصمیم‌گیری‌ها: مربوط به هفت سال سوم است - در این دوره باید با فرزند به منزله مشاور رفتار کرد. نباید با او به صورت آمرانه رفتار شود. باید او را همچون عضو بزرگ خانواده دانست و مانند دیگران او را در تصمیم‌گیری‌ها دخالت داد.

■ پرورش کودک با رفتار خوب و گفتار پسندیده: مربوط به هفت سال اول است - در این دوره باید عواطف و احساسات صحیح کودک را رشد داد و با گفتار خوب و گفتار پسندیده، او را پرورش داد و بدون توقع اطاعت از او، سعی کرد که با عمل و گفتار صحیح از حس تقلیدش بهره گیرد.

■ کوشش در تأدیب کودک و تفهیم زشتی‌ها و زیبایی‌ها به او: مربوط به هفت سال دوم است - در این دوره کم‌کم باید زشتی‌ها و زیبایی‌ها را به او فهماند و در تأدیب او کوشش کرد و او را به ارزش‌ها و دوری از زشتی‌ها رهنمون ساخت.

۲۶۰- پاسخ: گزینه ۳

بررسی موارد به ترتیب:

■ در دوره نوجوانی، اندام‌های داخلی بدن رشد قابل توجهی دارند؛ به طوری که اندازه و ظرفیت شش سه برابر و اندازه قلب دو برابر قبل می‌شود و حجم کلی خون افزایش پیدا می‌کند. ← رشد جسمانی (نوجوانی)

■ کودکان در ابتدا قادر به حرکات درشتی همچون بالا رفتن از پله‌ها هستند. سپس مهارت حرکات ظریف همچون بستن بند کفش را به دست می‌آورند. ← رشد جسمانی (کودکی)

■ برای اولین بار در دوره نوجوانی، تفکر فرضی شکل می‌گیرد؛ به این معنا که نوجوانان فرضیه‌سازی می‌کنند و در پیش‌بینی یک موقعیت، از احتمال‌های مختلف بهره می‌برند. ← رشد شناختی (نوجوانی)

۲۶۱- پاسخ: گزینه ۱

هرچند در بسیاری از موارد، داشتن شناخت به رفتار اخلاقی منجر نمی‌شود، اما رشد درک اخلاقی وابسته به شکل‌گیری عناصر شناخت است. یعنی رشد شناختی، مقدم بر رشد اخلاقی است. برای اینکه شناخت به اخلاق منتهی شود، باید به عقاید و باورها و ارزش‌های فرد تبدیل شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: شناخت حتی اگر رشد یافته باشد، به تنهایی منجر به رفتار اخلاقی نخواهد شد. زیرا برای منتهی شدن به اخلاق، باید به عقاید و باورها و ارزش‌های فرد تبدیل شود.

گزینه ۳: رشد درک اخلاقی بیشتر مربوط به عوامل محیطی و تعامل انسان‌ها با یکدیگر است. زیرا شامل آن دسته از مقررات اجتماعی و اصول شرعی و عرفی است که تعیین می‌کند انسان‌ها در رابطه با دیگران چگونه باید رفتار کنند.

گزینه ۴: رسیدن به رشد شناختی و درک اخلاقی، مقدمه شکل‌گیری هویت است (نه برعکس). برای شکل‌گیری هویت، یک نوجوان باید به خودش بگوید که چه ویژگی‌های ارزشی و دینی و اخلاقی دارد.

۲۶۲- پاسخ: گزینه ۱

بررسی موارد به ترتیب:

■ توجه ساعت فروش به ساعت‌های مختلف در مهمانی، به دلیل اطلاعات موجود در حافظه اوست. زیرا او اطلاعات زیادی درباره مدل‌ها و برندهای مختلف ساعت دارد. اطلاعاتی که در اثر شغل در حافظه خود داریم، یکی از منابع توجه است.

■ توجه شما به اتوموبیل‌های سفید، وقتی در انتظار اتوموبیل سفیدرنگ پدرتان هستید، به علت سبک پردازش و انتظارات شماست. هنگامی که منتظر روبرو شدن با یک محرک در زمان و مکانی خاص هستیم، به محرک‌های مشابه آن توجه می‌کنیم.

■ علت توجه معلم به وضعیت درسی فرزندان اقوام خود، اطلاعات موجود در حافظه‌اش است که مربوط به شغل وی می‌شود.

۲۶۳- پاسخ: گزینه ۴

بررسی موارد به ترتیب:

- نادرست - پژوهش‌های روان‌شناختی نه با طرح فرضیه، بلکه با طرح مسئله آغاز می‌شوند. فرضیه پاسخی اولیه و تا حد ممکن سنجیده است که پس از بیان مسئله، با استفاده از دانش و تجربه قبلی و قوه تخیل پژوهشگران به مسائل علمی داده می‌شود.
- نادرست - این تعریف مربوط به فرضیه است. قانون، حاصل پذیرفته شدن فرضیه بر اساس مشاهدات تجربی و مطابقت دادن با یافته‌های مقبول علم تجربی است. پس پذیرفته شدن آن نیازمند چیزی نیست.
- این توصیف مربوط به ویژگی تکرارپذیری می‌باشد. دقت کنید، تعریف عملیاتی موجب رسیدن به برداشت‌های یکسان یا تقریباً یکسان از مفهوم موردنظر می‌شود، نه یافته‌های یکسان.
- درست - هرچه تعداد عوامل اثرگذار بر یک متغیر بیشتر باشد، میزان کنترل‌پذیری آن کمتر است. پس میان این دو رابطه عکس وجود دارد. پدیده‌های روان‌شناختی به دلیل داشتن علل متعدد، تبیین‌های متفاوتی دارند (یعنی تحت تأثیر عوامل مختلفی هستند) در نتیجه پیش‌بینی و کنترل آن‌ها با دشواری بیشتری مواجه است.

۲۶۴- پاسخ: گزینه ۲

بررسی موارد به ترتیب:

- حافظه کاری نقش مهمی در تفکر دارد و مانند یک تخته سیاه است که ذهن محاسباتش را بر روی آن انجام می‌دهد. برای حل کردن مسائل ریاضی مستلزم نگهداری اطلاعات مربوط به مسئله برای مدت کوتاه هستیم و با استفاده کردن از آن اطلاعات، به حل مسئله و محاسبه می‌پردازیم. در نتیجه به حافظه کاری نیاز داریم.
- زمان بازبازی در حافظه بلندمدت، از چند دقیقه تا آخر عمر است. در نتیجه خاطراتی که مربوط به چندین سال پیش هستند، مانند خاطرات روز اول مدرسه، در حافظه بلندمدت ذخیره شده‌اند.
- زمان بازبازی در حافظه حسی، حدود نیم‌ثانیه است. پس وقتی شماره تلفن آموزشی را در کمتر از یک ثانیه می‌بینیم، تنها یک رد حسی از آن در حافظه حسی ما باقی می‌ماند.
- نوع رمزگردانی در حافظه بلندمدت، عمدتاً معنایی است. این نوع رمزگردانی در انواع دیگر حافظه وجود ندارد.
- دو کارکرد مهم حافظه کاری عبارتند از:

(۱) ذخیره مطالبی که به مدت کوتاه لازم داریم (حافظه کوتاه‌مدت)

(۲) فراهم کردن فضای کار برای ذهن

۲۶۵- پاسخ: گزینه ۳

به این سؤال باید با توجه به عوامل مؤثر در فراموشی پاسخ دهید.

- در بازی ۲۰ سؤالی، با کامل تر شدن اطلاعات به نشانه‌های لازم برای رسیدن به واژه موردنظر افزوده می‌شود. بازیابی اطلاعات از حافظه، به نشانه‌های آن بستگی دارد.
- بسیاری از فراموشی‌ها در عمل، ناشی از کم‌توجهی و نبود رمزگردانی است. مثلاً گاهی از تعداد پله‌های ساختمان، تعداد سوراخ‌های کفش ورزشی یا تعداد دکمه‌های لباسمان آگاهی نداریم. این ندانستن به این علت است که به این موضوعات توجه کامل نداشته‌ایم و آن‌ها را رمزگردانی نکرده‌ایم.
- علت اشتباه کردن اطلاعات جدید با قدیم، تداخل اطلاعات است. یعنی یادگیری جدید مانع یادآوری قبلی می‌شود. یادگیری عمیق، اثر تداخل اطلاعات را کاهش می‌دهد.

۲۶۶- پاسخ: گزینه ۱

از عبارت «نمی‌توانم به حافظه بسپارم» متوجه می‌شویم که این دانش‌آموز در مرحله رمزگردانی و به‌خاطر سپردن اطلاعات مشکل دارد. مراحل حافظه عبارتند از رمزگردانی (وارد کردن اطلاعات)، ذخیره‌سازی (اندوزش اطلاعات)، و بازیابی (به‌خاطر آوردن اطلاعات).

۲۶۷- پاسخ: گزینه ۱

مسئله: عدم دستیابی فوری به یک هدف مشخص به دلیل موانع مشخص با توجه به امکانات و توانمندی‌های محدود.

یکی از ویژگی‌های مسئله، هدفمند بودن است. زمانی احساس مسئله می‌کنیم که بدانیم هدف چیست. هنگامی که هدف روشن نباشد، درک از مسئله ناقص خواهد بود.

حل مسئله: فرایندی است که به وسیله آن فرد می‌کوشد راه‌حل مناسبی برای مشکل پیدا کند. حل مسئله به معنای یافتن بهترین راه‌حل برای رسیدن به هدف با توجه به شرایط موجود است.

۲۶۸- پاسخ: گزینه ۲

روش بارش مغزی یکی از شیوه‌های اکتشافی حل مسئله است. در این روش پس از تعریف مسئله، تمامی راه‌حل‌های احتمالی که ممکن است در پاسخ به مسئله درست باشند، بیان می‌شوند و سپس با ارائه معیارهایی بهترین راه‌حل ارائه می‌گردد. با اینکه گزینه ۲ پاسخ این سؤال است، اما جمله درست این بود که به جای «همه راه‌حل‌های ممکن» از عبارت «همه راه‌حل‌های احتمالی» استفاده می‌شد. زیرا روش بارش مغزی یک روش اکتشافی است و تضمینی نیست که تمامی راه‌حل‌های ممکن ارائه شوند. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: روش‌های اکتشافی، دستیابی به هدف را تضمین نمی‌کنند. بلکه روش‌های تحلیلی این‌گونه هستند. گزینه ۳: در روش خرد کردن، که آن هم از روش‌های اکتشافی است، مسئله اصلی به چند مسئله فرعی تقسیم می‌شود. گزینه ۴: این عبارت مربوط به روش‌های تحلیلی حل مسئله است. زیرا در روش‌های اکتشافی، راه‌حل مشخصی بر اساس قواعد منطقی وجود ندارد. ۲۶۹- پاسخ: گزینه ۳

به تأثیر یادگیری‌های گذشته بر حل مسئله، اثر انتقال می‌گویند. این اثر گاهی به حل مسئله در موقعیت‌های جدید کمک می‌کند، اما همیشه دارای تأثیر مثبت نیست. مثلاً در مسئله گره زدن دو طناب تجربه گذشته ما، استفاده از انبردست در کارهای فنی بوده، نه استفاده از آن به عنوان یک وزنه پاندول. در نتیجه اثر انتقال گاهی بر حل مسئله اثر منفی دارد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: روش مهندسی معکوس، از روش‌های اکتشافی حل مسئله است که نیازی به پردازش عمیق اطلاعات ندارند و در حداقل زمان به راه‌حل می‌رسند. گزینه ۲: حل مسئله یعنی فرایند تلاش برای رسیدن به هدف موردنظر با توجه به شرایط موجود. دو پیامد ناتوانی در حل مسئله عبارتند از: ناکامی و فشار روانی. گزینه ۴: روش‌های تحلیلی حل مسئله، رسیدن به راه‌حل را تضمین می‌کنند و مورد قبول همه هستند. زیرا بر مبنای محاسبات ذهنی، قواعد منطقی و نیازسنجی واقعی صورت می‌گیرند. ۲۷۰- پاسخ: گزینه ۱

تصمیم‌گیری: ارزیابی راه‌های مختلف و انتخاب بهترین راه. طبق صورت سؤال، از آنجایی که مریم تصمیم‌گیری کرده، نتیجه می‌گیریم او از بین انتخاب‌های مختلف، بهترین راه را انتخاب نموده است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: در تصمیم‌گیری، تمامی راه‌ها ما را به هدف می‌رساند. پس مریم، تنها راه ممکن را انتخاب نکرده است، بلکه مطلوب‌ترین راه را انتخاب کرده. گزینه ۳: در تصمیم‌گیری، مریم با اولویت‌ها سروکار دارد و در حل مسئله، زهرا با راه‌حل‌ها. گزینه ۴: انتخاب بهترین اولویت، مربوط به تصمیم‌گیری است. از آنجایی که زهرا حل مسئله انجام داده است، با اینکه ممکن است راه‌حل‌های مختلفی داشته باشد، اما تنها یک راه او را به هدف می‌رساند. ۲۷۱- پاسخ: گزینه ۴

بررسی موارد به ترتیب:

- اعتماد افراطی: برخی از تصمیم‌گیرندگان، به قضاوت‌ها و روش‌های تصمیم‌گیری خود اعتماد بیش از حد دارند. در نتیجه تصمیم‌گیری آن‌ها غلط از آب درمی‌آید. برای مثال دانش‌آموز زرنگی فکر می‌کند در همه جا با اندک مطالعه‌ای بهترین نتیجه را به دست می‌آورد.
- کوچک شمردن خود: دست‌کم گرفتن خود، عصبانی بودن، ترسو بودن و «اعتماد به نفس پایین» مانع تصمیم‌گیری درست می‌شود. بسیاری از تصمیم‌گیری‌های مهم، علاوه بر دانش لازم، به اعتماد به نفس قوی نیاز دارد. پزشک متخصصی که دل و جرأت انجام جراحی‌های دشوار را ندارد، دارای اعتماد به نفس پایین است و خودش را کوچک می‌شمارد.
- سوگیری تأیید: در این قاعده غلط، فرد از اطلاعاتی که دیدگاهش را تأیید کند، استفاده می‌کند. مانند کسی که علی‌رغم نتایج معتبر علمی و پزشکی درباره مضرات سیگار، همچنان بر بی‌ضرر بودن آن اصرار دارد.

۲۷۲- پاسخ: گزینه ۳

- بهترین سبک تصمیم‌گیری، تصمیم‌گیری منطقی است. زیرا تابع روشی قاعده‌مند و منظم است و فرد پله پله طبق قوانین پیش می‌رود.
- در تصمیم‌گیری، باید موقعیت‌های پرخطر را بشناسیم. پاسخ به پیام‌های ناشناس در فضای مجازی، از موقعیت‌های پرخطر محسوب می‌شود.
- یکی از پیامدهای تصمیم‌گیری‌های شتاب‌زده و بدون تفکر، بروز آسیب‌های روانی اجتماعی است، از جمله اعتیاد، ایدز، بزه کاری، خشونت، بی‌بندوباری و تصادفات جاده‌ای

۲۷۳- پاسخ: گزینه ۳

هرگاه فرد مجبور شود بین دو انتخاب مطلوب، یکی را برگزیند، دچار ناهماهنگی بعد از تصمیم می‌شود. مثلاً بین انتخاب دو مدرسه یا دو دانشگاه خوب باید یکی را انتخاب کند. افراد بعد از انتخاب مدرسه یا دانشگاه موردنظر، در مورد آنکه انتخاب کرده مزایا، و در مورد آنکه رد کرده است معایب را می‌شمارد و از این طریق هماهنگی بین شناخت و رفتار وی شکل می‌گیرد. دقت کنید قسمت اول تمام گزینه‌ها درست است، و باید طبق قسمت دوم به سؤال پاسخ داد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: در شرایط ناهماهنگی بعد از تصمیم، تنها معایب گزینه رد شده را می‌شماریم، نه معایب هردو را.
گزینه ۲: در شرایط ناهماهنگی بعد از تصمیم، تنها مزایای گزینه انتخاب شده را می‌شماریم، نه مزایای هردو را.
گزینه ۴: اگر فرد رشته روان‌شناسی را انتخاب کرده است، درباره روان‌شناسی مزایا و درباره حقوق معایب را برجسته می‌کند، نه برعکس.

۲۷۴- پاسخ: گزینه ۴

آرمان انگیزه لازم برای جبران شکست را دارد، زیرا شکست خود را به عوامل ناپایدار درونی نسبت می‌دهد. این عوامل مربوط به خود او هستند و با برنامه‌ریزی و تلاش قابل تغییرند. اما میثم دچار ناامیدی و دلسردی نسبت به موفقیت‌های بعدی می‌شود. زیرا شکست خود را به عوامل پایدار بیرونی نسبت می‌دهد. این عوامل به خود فرد مربوط نیستند و قابل تغییر نمی‌باشند. مانند دشواری تکلیف که فرد کنترلی بر آن ندارد.

۲۷۵- پاسخ: گزینه ۱

در صورتی که بین کار خود و پیامدهای آن رابطه‌ای نبینیم، دست از تلاش می‌کشیم. یعنی یاد می‌گیریم که نتایج به‌دست آمده مستقل از عمل ما هستند و باور می‌کنیم که برای تغییر دادن شرایط موجود ناتوانیم. اگر کسی با وجود رعایت دستورالعمل‌های بهداشتی، چندین بار به بیماری کرونا مبتلا شود، به این نتیجه می‌رسد که بین رفتار او (رعایت دستورالعمل‌ها) و پیامد آن (مبتلا نشدن) رابطه‌ای وجود ندارد. در این شرایط، دیگر دستورالعمل‌ها را رعایت نکرده و دست از تلاش می‌کشد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: این فرد دارای هماهنگی شناختی است. زیرا باور او این است که بیماری قابل پیشگیری نیست و رفتار او هم با رعایت نکردن دستورالعمل‌ها، همین عقیده را نشان می‌دهد. پس تضادی میان باور و رفتار وی وجود ندارد.
گزینه ۳: اگر این فرد می‌گفت «من به دلیل ضعف جسمانی و ناتوانی ذاتی به کرونا مبتلا شدم»، اسناد درونی پایدار درباره او صدق می‌کرد. این نوع اسناد، زمانی شکل می‌گیرد که فرد شکست یا موفقیت خود را به استعداد یا عوامل ذاتی دیگر نسبت دهد که قابل تغییر نیستند.
گزینه ۴: داشتن باور منفی درباره بیماری کرونا و ناتوان بودن فرد در پیشگیری از آن، خود یک باور است و نمی‌توان گفت این فرد، فاقد نظام باورها است.

مؤسسه آموزشی فرهنگی